

Menedékiünk és erőnk az Isten, a ránk zúdult számos bajban ő a mi segítőnk.

Zsolt 46,2

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

LXXIX. évf. 40. • (3918.)  
2023. október 1. • Ára 360 Ft

## A vallások nem szíthatnak gyűlöletet

Bartholomaiosz pátriárka is felszólalt a pannonhalmi békekonferencián

A Pannonhalmi Főapátság meghívására hatnapos látogatásra hazánkba érkezett Bartholomaiosz konstantinápolyi egyetemes pátriárka, aki szeptember 22-én részt vett és felszólalt a bencés monostor temploma felszentelésének 800 éves jubileuma alkalmából a „Keresd a békét, és járj utána!” mottóval megrendezett ökumenikus konferencián, ahol többek közt előadást tartott Antoine Kambanda ruandai bíboros, kigali érsek is.

Hortobágyi T. Cirill pannonhalmi főapát köszöntőjében felelősségvállalásra buzdított a jövő társadalmát és a béke érdekében.

Michael Wallace Banach memphisi címzetes érsek, Magyarország apostoli nunciusa felolvasta Ferenc pápa személyes üzenetét (A pápa üzenete lapunk 2. oldalán olvasható - a szerk.) A nuncius az üzenet felolvasása után felidézte az Európai Unió alapító atyjainak álmát az egységről a megosztottság ellenében, és hangsúlyozta az ökumenikus béke fontosságát.

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes köszöntőjében úgy fogalmazott: Kiegyezni a politika is tud, de kiengesztelődni csak a lélek, és ebben megkerülhetetlen szerepe van az egyházaknak - mondta.

Balog Zoltán, a Magyarországi Református Egyház Dunamelléki Egyházkerületének püspöke, a zsinat lelkes elnöke is hangsúlyozta: a világnak szüksége van arra, hogy mi, keresztények együtt legyünk.

(Folytatás a 3. oldalon)



Ortodox Isteni Liturgia Bartholomaiosz egyetemes pátriárka elnökletével szeptember 24-én, Pannonhalmán (Fotó: Hirling Bálint)

## Megjelent!



Az Új Ember 2024-es naptárai megvásárolhatók az Új Ember könyvesboltjában és a webbolton keresztül

## Szelídség és indulat küzd bennünk is

Szent Gellért-ünnep Bakonybélben

Szent Gellért 1000 évvel ezelőtt megkezdett remeteségére emlékeznek és a Szent Maurícius Monostor újraalapításának 25. évfordulóját ünneplik a bakonybéli bencések szeptember 22. és 24. között. Szeptember 22-én Baán Izsák OSB, a monostor perjele mutatott be szentmisét, amelyen

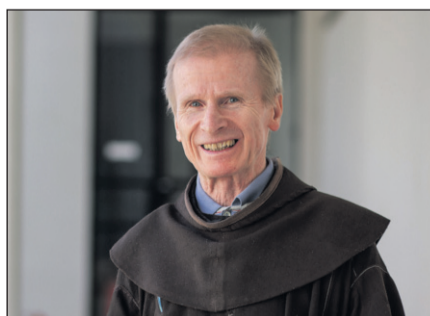


Kiss-Rigó László szeged-csanádi megyéspüspök is részt vett. Az esemény egyben a jubileumi programsorozat nyitánya is volt. (Folytatás a 12. oldalon)

## A tanítás a lényem részévé vált

Zatykó László OFM aranymisés

Sokak tanárát, magiszterét ötven éve szentelték pappá Pasaréten. Hivatása kialakulásában, a Kárpátalján töltött missziós éveiben, a méltán emlegetett tanárságában, a növendékek nevelésében óriási szerepe volt annak a páratlan humornak, derűnek, bölcsességnek, amelyből mi is ízelítőt kaphattunk az interjú elkészítése során. Zatykó Lászlóval a pasaréti rendházban beszélgettünk.



- László atyát 1973-ban szentelték pappá. Hogyan alakult ki a papi, szerzetesi hivatása?

- Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a családjunk 1948 óta Pasaré-

ten lakott, alig pár utcányira a templomtól. Így aztán két otthonom is lett: a Küsküllő utcai szülőház, illetve a templom, ahova édesanyámmal napi szinten jártunk. 4-5 éves koromtól már ministráltam is.

(Folytatás a 11. oldalon)

## Előbb meg kell ijednünk

Gelencsér András, a Pannon Egyetem rektora a klímaváltozásról

„Megváltozik a világ, elveszítjük a megszokott kényelmünket, de ettől nem kell félni. Tudomásul kell vennünk, hogy csak a valósággal való szembenézés adhat alapot bármilyen reménynek.” - mondja Gelencsér András. A Pannon Egyetem rektorával - aki a veszprémi Katolikus Társadalmi Napok Erősek a reményben című tudományos konferenciájának egyik előadója lesz - a klímaváltozásról és annak hatásairól beszélgettünk.

- Ön egy interjúban azt nyilatkozta, hogy a korunkban tapasztalható különféle válságelemek a globális válság különböző megjelenési formái. Ezek szerint egy általános válság-

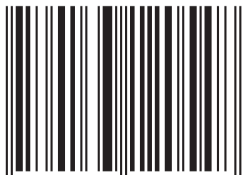


nak vagyunk az elszenvedői, vagy van egy központi elem - például a klímaváltozás -, melyre mint a kiváltó okra tekintetünk?

- A 21. század különösképpen a válságok ideje. Az ikertornyok lerombolásától a gazdasági- és migrációs válságon vagy a Covid19-járványon keresztül a klímaváltozásnak is elszenvedői vagyunk. Az éghajlatváltozás az ipari forradalom óta gyorsul, ám ez a kérdés a miénket megelőző időszakokban inkább tűnt egyfajta akadémikus vitának. Ma viszont már mindannyian a bőrünkön érezzük a hatásait. Ezek a jelenségek mind a modern életformához köthetők. A Covid19-világjárvány sem tört volna ki, ha nem utazunk egyik földrészről a másikra, ha nem töltik tömeges a téli szabadidejüket síeléssel.

(Folytatás a 9. oldalon)

ISSN 0133-1205



2 3 0 4 0



9 770133 120548

# A késlekedést nem ismerő békevágy mértékegysége

Ferenc pápa üzenetet küldött a pannonhalmi ökumenikus konferenciára

A Pannonhalmi Főapátság harmadszor rendezte meg nemzetközi ökumenikus konferenciáját, ezúttal a béke kérdéskörét járva körül. A szeptember 22-én megtartott tanácskozáson jelen volt Őszentsége I. Bartholomaiosz konstantinápolyi egyetemes pátriárka, Antoine Kambanda bíboros, kigali érsek (Ruanda), valamint az ökumenikus mozgalom számos jeles nemzetközi képviselője. A konferenciára Ferenc pápa üzenetet küldött, amelyet az alábbiakban közlünk.

Őszentsége, kedves testvérem, Bartholomaiosz, főtisztelendő Círill főapát úr, tiszteltreméltó pannonhalmi szerzetesközösség, kedves szimpóziumi résztvevők!

Kegyelem nektek és békeség attól, aki van és aki volt és aki eljövendő! (Jel 1,4)

Kedves Testvéreim, Önök azért gyűltek össze erre az ökumenikus konferenciára, hogy az ősi és tiszteletré méltó Pannonhalmi Főapátság imádságos légkörében elgondolkodjanak a béke témáján, és elmélyítsék annak sokrétű szempontjait.

Akkor teszik ezt, amikor a globalizálódott emberiséget egy darabokban zajló világháború sebzí és fenyegeti, amely közvetlen formában a föld meghatározott régióiban zajlik, ugyanakkor olyan következményekkel jár, amelyekről kárt szenved mindenkinél az élete, különösen is a legszegényebbeké.

Olyan helyen gyűltek össze, amely különleges módon emlékeztet a pax benedictinára. Amikor Szent VI. Pál pápa Szent Benedeket Európa védőszentjévé nyilvánította, így nevezte őt:

„a béke hírnöke, az egység építője, a civilizáció tanítómestere” (Pacis nuntius apostoli levél, 1964. október 24.).

„Keressd a békét, és járj utána” (Zsolt 34; Szent Benedek Regulája, Prologus 17). Ezt a zoltárverset Szent Benedek már Regulájának prologusában szerzetesei lelkére köti. Azoknak, akik állhatatosan keresik a békét, szavukkal és tetteikkel a béke hírnökeivé kell válniuk.

Szent Benedek Regulája nem szentel önálló értekező szakaszt a béke fogalmának, de kiváló útmutatóként szolgálhat a béke ügyének avatott és gyakorlati előmozdításához. A szent apát szerzeteseknek írta szabályzatát, ám üzenete messze túlmutat a monostorok falain. Megmutatja, hogy Isten kegyelmének erejében miként lehetséges az emberi együttélés – minden veszélyeztetettség, a viták és békéltetések ellenére.

Szent Benedek józanul tekintetbe veszi a közösség tagjainak különbözőségeit. Tisztában van nyelvi, etnikai és kulturális meghatározottságuk össze-



tettséggel is, amely egyszerre jelent gazdagságot és hordozza a konfliktusok lehetőségét. Mindezek ellenére derűvel és békével tekint a közösségre, mert teljes meggyőződéssel vallja minden ember egyenlő méltóságát és egyenlő értékét.

A hospeseket, azaz az idegenből érkező vendégeket is ebben a szellemben kell befogadni (RB 53,1). „Tisztelj minden embert” (RB 4,8) – ez a kolostori közösség békéjének, csakúgy, mint a személyközi, szociális és nemzetközi kapcsolatoknak a fundamentuma. „Egymást a tiszteletadásban előzzék meg” (RB 72,4) – ez

egyszersmind azt is jelenti, hogy a nehéz helyzetekben is képesek legyenek megtenni az első lépést.

Szent Benedek békéről alkotott felfogása egyáltalán nem utópia, sokkal inkább olyan út, amelyet Isten ember szeretete már előkészített, s amelyen az egyes embernek és a közösségnek is lépésről lépésre végig kell haladnia.

A békétlenség nem válhat állandósult állapotá. „Haragosoddal még napszállta előtt békülj ki!” (RB 4,73) Napszállta előtt – ez a késlekedést nem ismerő békevágy mértékegysége. Benedek persze a béke

színlelésétől is óv („Ne adj színtelt békecsókot!”, RB 4,25), az elhamarkodott és ösztintelen békétől, ámde az igazságosságban való béke keresése nem tűr semmi halasztást; nem tűr semmi késlekedést.

Ezért még egyszer megismétlem, amit ez év elején a Szentszékhez akkreditált diplomáciai testületek tagjainak mondtam: „A béke megteremtése feltételezi az igazságosságra való törekvést. [...] Ezért nem szövetségi blokkok kialakításáról van szó, hanem annak megteremtéséről, hogy mindenki partner lehessen a párbeszédben.” (2023. január 9.)

Kedves Testvéreim, maradjunk meg mi magunk is a béke útján! Legyünk hírnökei és szolgálói a békének ott, ahol élünk és dolgozunk! De mindenekelőtt: imádkozzunk a békéért! Jelen helyzetben az ukrainai háború drámai módon szólít fel minket arra, hogy nyissuk meg szemünket és szívünket azok előtt a nemzetek előtt, amelyek szenvednek a háború miatt; emlékeztünkbe idézve a II. Vatikáni Zsinat szavait: „Minden olyan háborús cselekmény, amely egész városoknak vagy széles területeknek és lakosságuknak különbségtétel nélkül való elpusztítását eredményezheti, bűncselekmény Isten és ember ellen egyaránt, amit következetesen és habozás nélkül el kell ítélni.” (Gaudium et spes lelképásztori konstitúció, 80)

Szent Benedek közbenjárásában bízunk a Szentháromság egy Istent, hogy a világ megszabaduljon a háború ostorától, és hogy „valamennyi földrész osztályrésze legyen az igazság és a kenyér, a szabadság és a béke” (C. M. Martini: *Imádság Európáért*).

Kívánom Önöknek, hogy konferenciájuk bőséges gyümölcsöt teremjen. Kedves Testvéreim, ismételtelen köszöntöm Önöket, megköszönöm imádságukat, és szívből küldöm Önökre áldásomat.

Kelt a Vatikánban, 2023. augusztus 24-én.

Ferenc

## Együtt a közös otthonért

Ökumenikus és vallásközi nyilatkozat a teremtésvédelemről

Együtt a közös otthonért címmel lapzártánkör (szeptember 25.) ökumenikus és vallásközi teremtésvédelmi konferencia zajlott Budapesten a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kar, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Teremtésvédelmi Kutatóintézet és a Nemzeti Közszerzői-közvetítői Közös Nyilatkozatot adtak ki, amely az alábbiakban olvasható.



Fotó: Merényi Zita

Mi, az „Együtt a közös otthonért” címmel Budapesten, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kar, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Teremtésvédelmi Kutatóintézet és a Nemzeti Közszerzői-közvetítői Közös Nyilatkozatot adtak ki, amely az alábbiakban olvasható.

nyilvánítjuk: A világot Isten bölcsességében és jóságában teremtette. Ő a „mennyei és földi”, minden láthatónak és láthatatlannak” és minden emberi lénynek teremtője.

– A világ egésze s benne minden teremtmény magán viseli a teremtő Isten bölcsességének és szeretetének nyomait, létével és működésével dicsőíti Istent. Az ember értelmes és szabad lényként kapcsolódik be a kozmikus liturgiába.

– Az ember hivatása, hogy Istentől kapott ajándékként hálával fogadja a teremtett világot, a benne kifarjadt életet, a saját és minden ember létezését. Tiszteletet tanúsítson a

teremtmények iránt, s feltétlen tisztelettel forduljon az Istentől különleges személyi méltósággal és felelősséggel megajándékozott minden egyes ember iránt.

– Isten meghatározta a teremtett világ értelmes rendjét, célját és az ember rendeltetését. Az ember feladata, hogy megismerje, gondozza és művelje a rá bízott természeti világot, tiszteletben tartva a teremtés fizikai és erkölcsi jó rendjét, megőrizve a saját benső, dinamikus egyensúlytal rendelkező ökológiai rendszer épségét.

– Az értelemmel és szabadsággal megajándékozott ember súlyos er-

kölcsi felelősséggel tartozik a teremtés rendjének megővéséért az eljövendő nemzedékek jólétének érdekében.

– A természeti környezet súlyos rombolását és a környezettel való felelőtlen bánásmódot bűnnek kell tekinteni. A teremtés jó rendjét sértik azok a cselekedetek, amelyek állat- és növényfajok kipusztulásához vezetnek; a genetikai változatosság csökkenését idézik elő; szennyeznek a hidroszférát, a litoszférát vagy az atmoszférát; a természetes élőhelyek és a hagyományos életformák pusztulását okozzák.

– A teremtés Isten által megalkotott jó rendjéhez tartozik, hogy feltétlen tisztelet és gondoskodás illeti meg az embert fogantatásától természetes haláláig.

– A teremtés Isten által megalkotott és az ember által tiszteletben tartandó jó rendjéhez tartozik az ugyanazon méltósággal megajándékozott férfi és nő különbsége, kettőjük életszövetsége a házasságban és a belőle kifarjadó család közössége.

– A teremtés jó rendjében a népek, nemzetek, nemzetiségek, kultúrák, nyelvek, borszínek sokfélesége igazi értéket jelent, mely arra rendelt, hogy az emberiség egyetlen nagy családjában a testvéri közösséget gazdagítsa.

– A teremtő Istenbe vetett hit arra indít, hogy a másik emberben testvért lássunk, akit támogatnunk és szeretnünk kell. Istenbe vetett hitünk arra szólít fel, hogy ápoljuk ezt az emberi testvériséget, óvjuk a teremtést és az egész világot, és támogassunk minden embert, különösen a leginkább rászorulókat és a legszegényebbeket.

– A teremtő Isten az emberiség egész családjának adta ajándékba és gondozásra a természeti világot. Bolygónk közös örökségünk, amelynek gyümölcsei minden ember javát kell hogy szolgálják. A népek, különösen a fejlett államok vezetőit különleges felelősség terheli, hogy a föld természeti kincseinek felhasználása igazságos legyen, ne kevesek mérhetetlen profitszerzését, hanem mindenki, különösen a szegények javát szolgálja.

– A teremtő Isten akarata az igazságosságon alapuló béke. Mindent meg kell tenni az emberi életet és a természeti környezetet pusztító háborúk megelőzéséért, a háborúk mielőbbi befejezéséért, a háborúkhoz vezető környezeti (víz, élelmiszer stb.) válságok okainak felszámolásáért és egy igazságosabb világrend kialakításáért.

Hiszünk abban, hogy mi, vallásos emberek, a teremtő Istenbe vetett hitünk és e hitből fakadó ethoszunk erejében, egybehangzó akarattal elköteleződve s minden jószándékú emberrel együttműködve, sokat tudunk tenni a teremtett világ megővéséért, hogy a Föld valóban közös otthonunk legyen.

# A vallások nem szíthatnak gyűlöletet

## Bartholomaiosz pátriárka is felszólalt a pannonhalmi békekonferencián

(Folytatás az 1. oldalról)

Támogassuk egymást a szenvedésben! – mondta Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke, ökumenikus szolidaritásra buzdítva.

A konferencián részt vett Erdő Péter bíboros, prímás; Veres András győri megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnöke; Udvardy György veszprémi érsek; Kocsis Fülöp hajdúdorogi érsek-metropolita; Székely János szombathegyi megyéspüspök; Varga László kaposvári megyéspüspök; Orosz Atanáz miskolci megyéspüspök; Varga Lajos váci segédpüspök; Tóth Tamás, az MKPK titkára; valamint Azbej Tristan, a Külügyminisztérium üldözött keresztényeket segítő programokért felelős államtitkára.

Bartholomaiosz konstantinápolyi ökumenikus pátriárka beszédében emlékeztetett: Ferenc pápával együtt küzdenek azért, hogy felhívják a figyelmet a társadalmi, az ökológiai válságra, és arra, hogy mindez elsősorban a legyengyebbeket, a legszegényebbeket érinti. Az ökológiai válság és a társadalmi probléma kezelése egymástól elválaszthatatlan dolgok: a természettel való béke összefonódik az embertársakkal való békével. Az isteni kegyelem ajándéka a békesség Istennel, önmagunkkal, embertársainkkal, a természettel és a világgal. Krisztus megáldja a békességszerzőket.

Hangsúlyozta, hogy az Ortodox Egyház imádkozik az isteni liturgiában a világ békéjéért, és hozzátette, hogy a hívőknek készségesen szolgálniuk kell Isten akaratát és jobban kell törekedniük a békére, mint másoknak, mert „akire sokat bíztak, attól annál többet kívánnak” (Lk 12,48). Nagy Szent Bazilt idézte, aki szerint a leginkább egyedülálló keresztény tevékenység a béketeremtés. Emlékeztetett VI. Pál pápára és Athena-gorasz pátriárkára, akik béketeremtők voltak, s akiket Isten fiainak hívunk majd. Találkozójuk 1964 januárjában Jeruzsálemben a legfontosabb esemény volt a két egyház közötti kapcsolatok történetében 1054 óta, és a találkozások azóta is folytatódtak: új időszak kezdődött a két egyház kapcsolatában. Bartholomaiosz pátriárka hozzátette, hogy a keresztény világ egységéért folytatott küzdelem jelentősen hozzájárul a béke előmozdításához. Kijelentette: nem elfogadható, hogy a vallások, ahelyett, hogy a béketeremtés és a megbékélés erőiként mutatkoznának meg, a gyűlölet lángjait szítják, és áldásukat adják az erőszakra és a háborúra! A vallás eltorzulásai ezek a jelenségek, az Istenbe vetett igaz hit pedig a fundamentalizmus és a vallási fanatizmus legszigorúbb bírója.

A konferencia délelőtti szekciója, amelyen Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök elnökölt, Antoine Kambanda ruandai

bíboros, kigali érsek beszédével folytatódott, akinek a házában 1994-ben kezdődött vérengzések során szinte az egész családját meggyilkolták. Mindannyian az *Atya egyetlen családjának a tagjai vagyunk* címmel tartott előadásában Assisi Szent Ferenc példáját idézte fel, aki a szeretetnek azzal az üzenetével ment el a szultánhoz, hogy mindannyian testvérek vagyunk. A megosztottság pedig tönkretesz a kereszténység gyümölcseit is – mutatott rá.

Felvázolta, hogyan alakultak ki Ruandában az etnikai konfliktusok egy olyan nép körében, amely eredetileg nem tagolódott etnikumokra. Politikai manipuláció vetett véget az egységnek, a belga gyarmatosítók osztották fel a népet etnikumokra. Egymillió-százezer halottja volt a ruandai népirtásnak, amely után hatalmas kihívás volt együtt élni, de szükség volt rá, hiszen szomszédok voltak. Nagyon fontos a kiengesztelés, még ha nehéz is begyógyítani a sebeket. Az egyház Ruandában a közösség újrakapcsolása érdekében ma az ökumené három elvét követi, és ezek alapján működött közös intézményeket is: együttműködnek abban, ami közös; tisztelik a különbségeket;



Fotó: Merényi Zita

a szeretet elvét követik a cselekvésben.

A délelőtti másik előadója Cesare Zucconi, a Sant'Egidio közösség főtáskára volt.

Hatalmas erőforrásunk az imádság, amelyben benne van a szenvedők kiáltása – mondta. A háború visszatért Európa földjére, ukránok milliói kényszerültek elhagyni hazájukat, és ennek a háborúnak globális következményei vannak, számos országban hozzájárul az éhezés és a szegénység növekedéséhez.

Felidézte II. János Pál pápa egyszerű kezdeményezését, amikor 1986-ban Assisiben egy látomást mutatott fel: a vallások nem egymás ellen, hanem együtt voltak jelen, a békéért imádkozva. Az 1986-os assisi találkozási inspirációt merített, és ehhez az álmához igyekeznek azóta is hűségesen maradni. Harminc-hét éve járják a párbeszédnek ezt az útját, idén Berlinben rendezték meg a vallások közötti béketalálkozót, abban a városban, amely bebizonyította, hogy a falak ledőlhetnek.

A béke merészségére van szükség ma, amikor túl sok



háború dúl a világban, és hangot kell adni a fájdalomnak.

Bizonyos vallási csoportok azonban szentséggé teszik a nemzeti identitást, mások a terrorizmus, a radikalizmus útján járnak. Athena-gorasz pátriárkát idézte, aki szerint a hívó számára csak egy háború lehetséges: „A legkeményebb háborút kell vívunk, ami az önmagunk elleni háború. Le kell fegyveroznünk magunkat.” Alternatív képzelőerőre, tágasabb látásmódra van szükség, reményre, ami azzal

kezdődik, hogy távolabbi te-kintünk. Az igazi realizmus víziókban gondolkodik. Együtt kell ébren tartanunk a reményt – hangsúlyozta.

A konferencia délutáni szekciója Fabiny Tamás vezetésével a békekeresésről szólt a vallási konfliktusok, teológiai viták tükrében, egzisztenciális megközelítéssel.

Az első előadó, Samuel Lauras, a csehországi Nový Dvůr-i trappista monostor apátja a béke megtapasztalásáról szóló elmélkedése elején I. Bartholomaiosz pátriárkát idézte, aki egy alkalommal a keleti és a nyugati kereszténység egymáshoz való közeledéséről azt mondta: „Csak lassan, lassan! Úgy érik meg majd, mint a gyümölcs; lassú lépésekkel haladunk előre.”

A Szent Pál-i „békesség kötelekények” megtartása, egymás elviselése, az alázat útja fáradtságos és hosszú, elfogadni magunkat, tisztelni a másikat nem könnyű. Meg kell tanulni Istentől várni mindent, s ez nem megy spontán módon. A szerzetesi előljáró Szent Ágostont idézte: „a béke a rend békessége, csöndje”. Krisztus ajándéka. A szív bé-

kéjére rátalálni minden megkeresztelt ember kötelessége. „Itt, nyugaton a kényelmességünk miatt nem tudjuk odaadni magunkat a másik embernek, ez a nem látható lánc erősebb, mint az üldözött keresztények bilincsei” – fogalmazott a trappista szerzetes.

„Cseppfolyós.” vagy éppen állag nélküli társadalmakban élünk, ahol hamis a béke, mert számítani kívánja a konfliktusokat, elidegeníti a szenvedést, s ezáltal a szeretetet is. „Deformálják az igazságot azáltal, hogy tagadják Istentől való függésünket.” A keresztényeket is kísérti a korszalem elfogadása (mimetizmus=alkalmazkodás a környezethez), ahelyett, hogy szerzeteszövegetek hoznánk létre, amelyekre mindenki vágyik, főleg a fiatalok, akik elstrukturálatlan („állag nélküli”) társadalmakban élnek.

Samuel atya ugyanakkor azt mondta: mégse lássuk túl negatívan e kort, amely hitünk és hűségünk helyszíne: konfliktusainkat evangéliumi módon kell megoldanunk. Nincs miért aggódni: Bátor-ság, Krisztus itt van velünk! A lelki békéhez pedig az alázat útja vezet.

E cseppet sem könnyű útra Samuel atya végül Lépésös Szent János, a Kr. u. 6. században élt szír szerzetes útmutatását hívta segítségül: „Imáink pergamenjére írjuk mindenekelőtt az őszinte hálaadást. Majd következzen hibáink megvallása és a lélek mélyen átélte bűnbánata, végül csak ezek után forduljunk kére-szünkkel a Mindenség Királyához.”

A második előadásban Peter John McGregor teológus (Catholic Institute of Sydney, Ausztrália) elsősorban a teológia mibenlétére kérdezett rá. Szent Anzelm definíciója – „A hit keresi az értelmet” – a hit céljáról szól, ami nem más, mint az Isten szemlélésére való emelkedés az ő megvilágosítása által.

Szent II. János Pál pápa ehhez hozzátette: a teológia „a szeretet által ösztönözve halad előre”. XVI. Benedek a teológia és a teologizálás természetéről azt vallotta: „Aho-gyan nem tanulhatunk meg úszni víz nélkül, úgy a teológiát sem tanulhatjuk meg a lelki gyakorlat (szemlélődés)

nélkül, amelyben él.” Az előadó rámutatott: Ratzinger felfogása az, hogy valójában egyetlen Tanító van: Krisztus. „Már nem én vagyok az, aki teologizál, hanem Krisztus, aki teologizál bennem.” Így az Egyház a teológia teste: az a hely, ahol a teológia éppen jelenvalóvá válik.

A kortárs teológia feszült-ségeiről szolja McGregor azt mondta: „Ebben az életben nem lehet átfogó az Isten misztériumának és Krisztusban való szándékának megértése. Mindig lesznek megválaszolatlan kérdések. Így lehetnek érvényes teológiai nézet-eltéréseink és vitáink.” Az előadó egyúttal hangsúlyozta: a keresztényeket, köztük a teológusokat is kell hogy jellemezze a koinónia, a testvéri közösség, ami egyúttal a javak megosztását is jelenti a részor- rólóval. A koinóniából fakad a homothumadon. E bibliai fogalom az egyetértésre, az egységre, az intellektuális és érzelmi harmóniára utal. Az *Apostolok cselekedeteiben* ez a kifejezés többször is szerepel. A katolikus, ortodox és protestáns teológusok között lehetnek teológiai viták, de a koinónia gyakorlása és a homothumadonra való törekvés kell hogy képezze az ökumenikus találkozókat alapját.

Molnár Antal DSc, a Pápai Történettudományi Bizottság tagja, az Ötvös Loránd Kutatói Hálózat Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének igazgatója *Vallásháború és vál-lásbéke a kora újkori Európában: a felekezeti konfliktusok történeti tapasztalata* című előadásában kifejtette: „Szinte közhely-számba megy, hogy a vallások a háborúk legfőbb kiváltó okai között foglalnak helyet. A 19–20. századi valláskritika és vallásellenesség argumentációjának egyik legfontosabb elemévé váltak a vallás nevében elkövetett háborús barbárság és erőszak történeti példái.”

Molnár Antal rámutatott: a vallás és a háború összekapcsolódása ugyan végigvonul a történelemben, de lényegében egy folyamatos „abúzus” volt, amelyet a történelmi szereplők elkövettek a vallással, jelen esetben a kereszténység-gel szemben. E tétel alátámasztására a kutató a 16–17. századi vallásháborúkat ele-

mezte, elsősorban a harminc- éves háborút, amelyben – mint mondta – a résztvevő felek számára – a pápasággal az élen – a vallási és a politikai érvek közül egyértelműen az utóbbiak voltak a döntőek. A történész ugyanakkor megállapította: a 20. század világegése- sei idején és azóta is a római pápák bizonyultak és bizonyulnak a béke legelsőszámba- rázóinak.

A következő előadó, Visky András író, egyetemi oktató (Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár) arra kereszte a választ, hogy Jézus hogyan adja békéjét. Kiemelte: az ő békessége mindeneke- lött „alászállása és felemelése kontextusában helyezkedik el”, és a megváltás által lesz teljessé. Mint mondta, az „erőbátlványba vetett hit mérhetetlenül hathatósabbnak látszik, mint a szeretet”, a keresztények mégis szembe mennek az uralom kísértésé- vel, áldást mondanak rágalmazóikra. Krisztus békéje „elhatárolódik a kozmosz béké- jétől”, az ő követőinek helye a halálra szántak (1Kor 4), egyúttal a feltámadás bizonyosságát vallók között talál- ható. Előadója végén leszö- gezte: „Az Anyaszentegyház a születések szellemi archi- tektúrája, és ez a megváltás nézőpontjából elsőrendűen nem demográfiai kérdés. Nem a születések, hanem az újjászületések eseményei a lényegesek. Ezt jelképezik a Szentírásban újra és újra felbukkanó és központi szerep- lővé váló meddő asszonyok: ők a megváltás előképei.

A szekció-előadásokat ke- rkezettel-beszélgetés követte Fekete Károly tisztújítási re- formátus püspök, Samuel Lauras trappista szerzetes, Nový Dvůr-i apát, Peter John McGregor ausztrál teológus, Johannes Oeldemann, a Jo- hannes Adam Möhler Intézet igazgatója (Németország) és Orosz Atanáz görögkatolikus püspök, a Miskolci Egyház- megye főpásztora részvételé- vel. Görfői Tibor egyetemi docens (Pécsi Tudomány- egyetem), a *Vigilia* főszer- kesztője, a beszélgetés mode- rátor a krisztusi béke reali- tásáról, a valódi párbeszéd előmozdításáról kérdezte őket.

A válaszokban megfogal- mazódott, hogy a valódi béke és a szent csönd termékeny: megtisztít; de nem azonos a dermedt halálös csenddel, amely a magányt, az elszige- telődést jellemzi; a krisztusi béke a szeretet áramlásával van tele (a napi háborús hírek „áramlása” helyett), és nem azonos a filozófiai eredetű ér- zedenlenségességgel; de min- denekelőtt Jézus a legfőbb for- rása.

Erősen polarizált világunk- ban a békét mozdítja elő egy- más alázatossá szívvel történő megértése, a közös pontok ke- resése és a személyes találko- zások preferálása az algorit- musokkal manipuláló közös- ségi média használata helyett.

Thullner Zsuzsanna,  
Körössi László  
Fotó: Lambert Attila

## A BIBLIA ÜZENETE

## Isten megszabadít

Fil 2,1-11

Néhány nap múlva Assisi Szent Ferencet ünnepeljük. Ő az a szent, aki különösen is ráirányítja figyelmünket Isten alázatára. Megragadta őt Istennek az a lehajló, leereszkedő közeledése, amely Krisztusban és az ő tetteiben mutatkozik meg, hogy így közeledve elérje az embert. Megtestesülése, a betegnek való odahajlása, pokolraszállása, az oltáron, az Eucharisziában való megjelenése mind-mind ennek lehajló szeretetnek az eseményei. A vasárnap elhangzó szentlecke, a *Filippi-levelel* egy részlete így szól minderről: „Megalázta magát, és engedelmes lett a halálig, mégpedig a keresztaláig.” (Fil 2,8) Nem üldözőit vagy a bűnbe esett embert alázta meg, hanem önmagát.

Majd az apostol így folytatja: „Ezért Isten felmagasztalta őt, és olyan nevet adott neki, amely felette áll minden névnek...” (Fil 2,9). A lehajló Isten felemelkedik, de közben az elesett embert is felemeli. Ezért a

név, amelyben üdvösségünk van, nem egyszerűen egy felvett név. Jézusban megvalósul mindaz, amit a neve jelent: Isten megszabadít. Ő az, aki képes megszabadítani az embert, akihez egészen közel jött, hogy azután magával vihesse országába mindazokat, akik vele akarnak tartani. Jézusban végérvényesen egyértelművé válik az ember számára, hogy Isten nem a bosszú, hanem a szabadítás, nem a pusztítás, hanem az irgalom Istene, ahogyan Sienai Szent Bernardin ferences testvér, a Jézus neve-tisztelet terjesztője írja: „...a kegye-

lem idején irgalmasan ajándékol adatott nekünk (ez a név). Kérlek, rejsd el a hatalmas Isten nevével! Ne is halljam a bosszúlovót, tartsd vissza az igazságos Isten nevével! Add meg nekünk az irgalmas nevet! Hadd hallja fülem Jézus nevével, hiszen szavad akkor igazán édes, és arcod akkor igazán fényes!” (Részlet az *Örök Evangélium* című munkából.)

Assisi Szentjé megigézi Jézus, az irgalmas szabadító közeledése. Innen érthető, miért fontos számára a minoritás – a kicsiny, egyszerű, szegény lét, amelyben az ember Isten alázatát követi. Szent Ferenc azt hirdeti, hogy ha Isten az alázatban akarja elérni az embert, akkor az ember számára is az alázat lesz az út, ahol találkozik az Úrral, aki felemeli őt.

Mindannyiunk életében ott vannak azok a megköztözöttségek, gyengeségek, a tehetetlenség érzésével gyöttrő helyzetek és sebek, amelyekből szabadulást várunk. Isten azonban ezek felett vagy épp ezeken túl a legnagyobb veszélytől és megköztözöttségtől, az életünk elvesztésétől, a bűntől, az Istentől való elfordulástól és az iránta érzett bizalmatlanságtól akar megszabadítani. Ebből az örömhírből, ennek megértéséből tudunk erőt meríteni, hogy amikor meghív, hogy munkatársai legyünk az ő szőlőjében, arra készséggel igent mondjunk („Szívesen, uram!” – ahogy az evangélium mondja), és késelem nélkül neki is induljunk.

Dobszay Benedek OFM

„

Szent Ferenc azt hirdeti, hogy ha Isten az alázatban akarja elérni az embert, akkor az ember számára is az alázat lesz az út, ahol találkozik az Úrral, aki felemeli őt

## GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

## A Szent Liturgiáról (145.)

Az egyetemes Egyházban számos megokolása van a szentek tiszteletének. A Bizánci Egyházban még hangsúlyosabb szerepet kap ez: egyrészt a liturgikus szövegek, másrészt az ikonokon való ábrázolások alapján. Azért tiszteljük tehát a szenteket, mert 1. ők már az üdvösségbe jutottak (amit az ikonon az arany háttér jelez); 2. példát mutatnak nekünk, követhetjük őket (amit az igazol, hogy az ikon emberi, anyagi, testi formában állítja őket elénk, bár nem fényképszerűen); 3. segítenek nekünk az Isten előtt való közbenjárásukkal. Nos, ezért van „zsúfolásig” tele a bizánci egyház liturgikus naptára, és ezért van az, hogy minden szentnek van ikonja. Sőt, a családokban léteznek „keresztelési ikon” is: miután megszületik a gyermek, megrendelik a testhosszának megfelelő, a védőszentjé ábrázoló ikont, s ez a család részéről a keresztelési ajándék.

Természetesen a szenteket ábrázoló ikonokat is megszenteli az Egyház, mégpedig külön szertartással, amit a szerkönyvünk „A szentek képeinek megáldása” címmel közöl. Nagy vonásokban követi a többi ikonszentelés menetét ez a szertartás is. Az elején természetesen a „szokásos kezdet” elnevezésű imafüzér áll, amit a 138. *zsolnárt* követ. Bizonyára nem véletlenül választották ide a szertartást összeállító szentatyák. Első sorától kezdve („Uram, te megvizsgáltál engem, és ismersz engem; te ismered feketemet és keltemet”) az utolsóig („Vizsgálj meg engem, Isten, és ismerd meg szívemet... vezess engem az örökévaló úton!”) arról szól, hogy az Úr semmilyen körülmények között el nem hagyja azt, aki hozzá ragaszkodik. A szenteket is az üdvösségbe vezette!

A hosszú áldóima – már megszokott módon – első gondolatával a kép-tisztelet ószövetségi igazolását nyújtja. Bizony, szükség van rá, mert az ikonrom-

boló harc 8. századi kitérésére óta még napjainkban is halljuk a „bálványimádás” vádját! Az Úristen az *Ószövetségben*, „a keruboknak aranyból, becses fából és hímzéssel készült képeit” a szent helyen elhelyezni rendelte. Így kéri a pap, hogy a megszentelésre szánt ikont is kegyesen fogadja az Úr. Majd az ima kettős célt határoz meg. Egyrészt: a képet szemlélték magát Istent dicsőítsék, „ki megdicsőítette szentjeit”. Másrészt: „kövessék az ő életüket és érenyeiket”, melyek által ők az üdvösség elérésére „méltóknak találattak”. Aztán kéri a pap, hogy az Úr áldja és szentelje meg az ikont. A híveket pedig, „kik a képet tiszteletben tartják” (!) és azt szemlélve Istent fogják imádni (!), valamint a szenteket engesztelésül „segítségül fogják hívni”, mentse meg „minden aggodástól és szűkségtől, minden lelki és testi betegségtől”. Természetesen a legnagyobb cél, az üdvösség elnyerésének az említése sem marad el. Sőt, azt a megáldandó ikont ábrázolt szent Istennél való „esedezéseit” kéri. – Látható, hogy a bevezetőben említett hármast – a szentek tiszteletét megalapozó – gondolat mindegyike jelen van ebben az egyetlen imában is.

Miután az áldozópap a szokásos módon szenteltvízzel meghintette az ikont, a szertartás az adott szent két fő énekének (tropár és konták) eléneklésével zárul.

Ivancsó István

OKTÓBER 1., ÉVKÖZI 26. VASÁRNAP (A Gyermek Jézusról nevezett Lisieux-i Szent Teréz, Remig) – Ez 18,25–28 (Amikor a bűnös elfordul a bűntől, amelyet elkövetett, megmenti életét.) – Fil 2,1–11 (Ugyanazt a lelkiületet ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban volt!) vagy Fil 2,1–5 (Ne keresse senki csak a maga javát!) – Mt 21,28–32 (Ne szavakkal, hanem tettekkel szeressük az Istent!) – Zsolozsma: II. zsolnárhét – Énekrend: Ho 227 – ÉE 593, Ho 227 – ÉE 326, Ho 144 – ÉE 598, Ho 150 – ÉE 200.

OKTÓBER 2., HÉTFŐ – Szent Örzöngyalok emléknapja (Petr, Örs) – Zak 8,1–8 – Lk 9,46–50.

OKTÓBER 3., KEDD (Helga, Evald) – Zak 8,20–23 – Lk 9,51–56.

OKTÓBER 4., SZERDA – Assisi Szent Ferenc emléknapja (Aranka, Hajnalka) – Neh 2,1–8 – Lk 9,57–62.

## A hét liturgiája

A év

OKTÓBER 7., SZOMBAT – Rózsafüzér Királynője emléknapja (Amália) – Bár 4,5–12.27–29 – Lk 10,17–24.

OKTÓBER 8., VASÁRNAP, SZŰZ MÁRIA, MAGYAROK NAGYASSZONYA FŐÜNNEPE (Évközi 27. vasárnap, Koppány, Benedikta) – Sir 24,23–31 (Mária reménységünk az életre és minden éremyre.) – Gal 4,4–7 (Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született.) – Lk 1,26–28 (Áldottabb vagy te minden asszonynál!) – Énekrend: Ho 286 – ÉE 646, Ho 285 – ÉE 300, Ho 191 – ÉE 643, Ho 284 – ÉE 234.

## PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

## Szeretete egybegyűjt minket

A mise rendjének függelékében különféle szükségletekre ajánlott eucharisztikus imák jól példázák azt a hosszú érlelődési folyamatot és szemantikai gazdagságot, ami a *Római Misekönyv* új fordításában rendelkezésünkre áll.

A megszokott szavak helyén talált új megfogalmazások, az olaszosról latinusra változott fordulatok veszteségélményt okozhatnak azokban, akik már eddig is használták és megszerették ezeket a korunk kihívásait átíradó szövegeket.

Az átdolgozás egyik célja az volt, hogy ezek a misek írói is igazodjanak a négy nagyobb eucharisztikus ima formái és teológiai jellegzetességeihez. Az alapítás igéit megelőzően például már nem ezért hívjuk segítségül a Szentleket, hogy „Jézus Krisztus jelen legyen közöttünk”, hiszen bizonyosan jelen van, aki bennünket asztala körül összegyűjt. Ehelyett az *I.* és *II. eucharisztikus ima* mintájára azt kérjük, hogy a kenyér és a bor „legyenek számunkra a mi Urunk, Jézus Krisztus Teste és Vére”, ami árnyaltabb megfogalmazás.

Az új szövegváltozat megőrizte a legutóbbi zsinat teológia- és egyházzséméletének elemeit. Krisztus húsvéti áldozatáról beszél. Kéri, hogy Krisztus Testét és Vérével magunkhoz véve egyházi testének tagjai közé számíttassunk. Imádkozunk az „egész püspöki renddel” ápoltságunkért. Figyelmesen kutatjuk az idők jeleit. Az öröm és a remény részeseiként a körülöttünk élő emberek gyászában és bánatában is osztozunk.

Erősödött az imádság szövegének liturgikus beágyazottsága is. A „valóban szent vagy” és a „valóban áldott” kezdetű sorok visszautalnak a *Sanctus* és a *Benedictus* énekére. Latin liturgikus énekből kölcsönöz az ugyanitt található „szeretete egybegyűjt minket” fordulat (Ubi caritas), az alapítás igéi elé betoldott „az utolsó vacsora éjszakáján” (in supremae nocte cenae) pedig az úrnap hiányszó (Pange lingua) való. Bibliikus hitvallás ez az átkötő szöveg a Szentháromságról: az életünk útjain velünk tartó Atyáról, a bennünket egybegyűjtő Fiúról, akit a Szentlélek tesz számunkra felismerhetővé a kenyérből és vízből.

Géczy Imre OSB

## A HÉT SZENTJE

## Szent Fausztina

Október 5.

Családi nevén Helena Kowalska szülei tíz gyermeke közül a harmadikként született. Csak két és fél évet járt iskolába, mert a család szegénysége miatt dolgozania kellett, és az állatokat őrizte. Tizenöt éves korában bejelentette szüleinek, hogy apáca szeretne lenni, ám ők először hallani sem akartak erről. Tizenhét éves volt, amikor egy táncmulatság közben megjelent neki Jézus, és ezt kérdezte tőle: „Meddig fogok még szenvedni miattad, és te meddig vezetsz még félre engem?” Ez megdöbbentő hatással volt rá, mert már régóta érezte az isteni hívatást, de mintha valóban menekült volna előle. Azonnal abbahagyta a táncot, a közeli templomba sietett, és az Euchariszia elé borulva megkérdezte Jézust, mit kell tennie. „Azonnal utazz Varsóba, ott fogsz belépni egy zárkába!” – hallotta a választ. A fővárosban több kolostor ajtáján is bekopogtatott, de sehol sem vették fel. Végül az Irgalmasság Anyja nővéreinek kongregációját kereste fel. A főnökön azt kérte tőle, hogy előbb egy évig dolgozzon, ezért háztartási alkalmazott lett, majd egy év múltán ismét jelentkezett. Ekkor, 1925. augusztus 1-jén már felvették. 1933. június 1-jén pedig örökfogadalmat tett.

A kongregáció több házában is dolgozott: szakácsként, kertészként, portásként szolgált. Buzgón teljesítette kötelességeit, hűségesen követte rendje szabályait; áhítatos volt, hallgatag és derűs. „Jézusom, te tudod – írja naplójában –, hogy egészen fiatal éveimtől kezdve nagy szent akartam lenni; olyan bensőségesen akartalak szeretni, ahogy eddig egy lélek sem szeretett téged.”

1936 májusában Krakóba utazott, és haláláig ott élt. Több kórházban kezelték tuberkulózissal, és sokat szenvedett. Szentség híre lengte körül amikor, alig harminchárom éves korában meghalt.



Vannak, akik szerint az egyház legjelentősebb misztikusai közé tartozik. Látomásairól, a Jézussal ápoltság bensőséges kapcsolatáról naplója tanúskodik. Ebbe jegyezte le az Isten irgalmas szeretetéről szóló üzeneteket is, amelyek magá Jézus diktált Fausztina nővérek. Naplója a katolikus misztika különleges dokumentuma, prófétai kiáltás a modern ember felé. Elzbieta Siepak – egyike azoknak, akik a legjobban ismerik a szent életét, illetve megbízták a napló kiadásával – így foglalta össze rendtársa küldetését: az volt a feladata, hogy a mindenki által öröktől fogva ismert, de feledésbe merült igazságot, Isten irgalmas szeretetét újra az emberek emlékezetébe idézze. Illetve, hogy megismertesse az isteni irgalmasság tiszteletének formáit, amelyek gyakorlása a vallásos élet megújulásához vezet.

II. János Pál pápa már krakkói éveiben jól ismerte Fausztina nővérét és naplóját. Érsékként 1965-ben ő indította el boldoggáavatási eljárását, és ő lehetett az, aki 1993-ban boldoggá, 2000-ben pedig szentté avatta. „Az isteni irgalom fénye, melyet az Úr Fausztina nővéren keresztül akar ismét átadni a világnak, megvilágítja a harmadik évezred útját” – mondta a II. János Pál. A pápa Fausztina nővér szentté avatásakor úgy rendelkezett, hogy húsvét második vasárnapja az egész egyházban az isteni irgalmasság vasárnapja legyen.

L. K.

Mohos Gábor, a külföldi magyarok lelkipásztori ellátásával megbízott esztergom-budapesti segédpüspök, a bazilika plébánosa mutatott be szentmisét a Szent István-bazilikában szeptember 23-án este. A hazánkban élő idegen nyelvű hívek mellett jelen voltak az MKPK Külföldi Magyar Lelkipásztori Szolgálat budapesti találkozójának résztvevői is, valamint Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspök.

Erdő Péter bíboros, prímás minden évben közös szentmise-re hívja az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyében tartózkodó idegen ajkú közösségeket. Ötödik alkalommal rendezték meg a budapesti Szent István-bazilikában a nemzetek miséjét, amelyet minden évben az úton lévők és elvándorlók pápai világnapját megelőző szombatban tartanak.

Idén nemcsak a külföldi katolikus közösségek ünnepltek együtt, hanem azok a magyarok is, akik a világ különböző tájain élő magyar katolikus közösségeket képviselik, és részt vettek a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) által immár negyedik alkalommal megrendezett kétnapos diaszpóratálálkózon szeptember 22-én és 23-án.

A Laudate Dominum kezdetű taizéi ének ünnepélyes orgonakíséretére bevonultak a különböző idegen nyelvű közösségek képviselői zászlóikkal, változatos öltözékekben,

# Építsük Krisztus testének egységét!

## Nemzetek miséje a budapesti Szent István-bazilikában

népviselőikben, valamint a püspökök és számos pap, az idegen ajkú és a külföldi magyar közösségek lelkipásztorai. Mohos Gábor püspök köszöntötte a sokféle nemzet közösségeit, akik az egyházmegyékben hosszabb-rövidebb ideig élnek és tartózkodnak, valamint azokat a magyarokat, akik a világban szétszóródva élnek. Külön köszöntötte Fábry Kornél püspököt, aki a külhoni lelkipásztori szolgálat koordinálásában a segítségére van.

„Szeretnék megemlékezni Cserháti Ferenc püspök atyáról, aki mind a külhoni magyarság szolgálatában, mind az egyházmegyénkben a sok nemzetet képviselő közösségek szolgálatában az elődöm volt – mondta Mohos Gábor. – Imádkozzunk ebben a szentmisében az ő lelki üdvösségéért!”

A bazilikát megtöltő külföldiek idegen nyelvű nyomtatott szövegek segítségével tudták követni a liturgiát és a szentírási részeket. Az olvasmány a dallamos vietnámi nyelven hangzott el *Izajás próféta könyvéből*, mely megtérésre hívott a könyörülő, közel lévő Istenhez. A *Szent Pál apostol filippiekhez írt leveléből* spanyolul azt a szakaszt olvasták fel, melyben az apostol kifejezi, hogy szívesen meg is halna, hiszen számára az élet Krisztus, a halál pedig nyereség, de nagyobb szükség van



arra, hogy életben maradjon a hívekért. Angol nyelven olvasták fel az evangéliumot *Szent Máté könyvéből*. A példabeszéd Isten igazságosságáról szólt: a szőlősgazda azoknak a szőlőmunkásoknak is ugyanannyit ad, akiket a nap utolsó órájában fogad fel.

Mohos Gábor szentbeszéde angol nyelven volt kivetítve. „Ahogyan a tudomány fejlődésével másképpen láthatjuk magunkat, mint korábban, úgy a szentírási szakaszok is arról szólnak, hogy Isten teljesen más nézőpontból lát bennünket, mint mi saját magunkat, és meghív, hogy magunkévá tegyük az ő szemzögét, látásmódját. Bele szeretne emelni egy olyan távlatba, amelyre csak a saját képességeinkre alapozva nem lennénk képesek. Lépünk be eb-

be a távlatba, fogadjuk be Isten szavát! – buzdított a bazilika plébánosa.

Mohos Gábor rámutatott: a keresztség által Krisztus titokzatos testének tagjai lettünk, amelyet a feltámadt Krisztus kapcsol össze. Kötelességünk, hogy ezt az egységet építsük, és a szeretet mindennapi gyakorlásával megéljük. Isten arra hív, hogy ne hasonlítgassuk magunkat egymáshoz, hanem elsősorban rá figyeljünk, ő mit kér tőlünk. Egy másra tekintve az a nagy lelkeség járja át a szívünket, amelyet Isten tanúsít irántunk, amikor minden egyes bukásunkkor felemel, megbocsát, étellel ajándékozik meg minket. Bár különbözőek vagyunk, különböző nyelveken beszélünk, a szeretet közös nyelve közel hozhatja egy-

máshoz a szívünket, és megéltetjük annak örömét, hogy egy családhoz tartozunk, a mennyei Atya gyermekei vagyunk, egy közös örök otthon készített nekünk, ahova mindnyájunkat egykor hazavár – mondta a segédpüspök.

A hitvallást, az egyetemes könyörgések választát, a szentmise állandó részeit és a Mia tyánkot latinul imádkozták, az egyetemes könyörgéseket pedig francia, szlovák, német, vietnámi, horvát, olasz, lengyel, kínai, spanyol, arab nyelveken olvasták fel az idegen ajkú közösségek képviselői.

Népviselőket öltözött hívek vitték a kenyeret, a bort, valamint gyümölcsöket és virágot az oltárhoz, miközben vietnámi gitáros kórus énekelt. A szentáldozás alatt egy spanyol kórus énekelt latin és magyar nyelvű versekkel.

Mohos Gábor a szentmise végén köszönetet mondott különösen Papp Tamás atyának, aki az egyházmegyében a soknyelvű pasztorációban szolgáló papokat összefogja.

A kivonulás előtt közös fotó is készült róluk, majd a szentmise után a különböző nyelveket beszélők csoportjai fotózkodtak hosszasan, vidáman, büszkén a szentély lépcsőjén papjaikkal és a püspökökkel.

Papp Tamás atya kérdésünkre elmondta: a szentmise-re kilenc nyelven készítették lapokat. Minden nyelvi közösséggel foglalkozik egy atya. A spanyol közösségekben nagyon sokan vannak, hozzájuk tartoznak a spanyol ajkú latin-amerikaiak is. A német közösség a Fő utcában, a francia Remetekertvárosban, az olasz szintén a Fő utcában, de a kapucinusoknál, a lengyel közösség Kóbányán az Ó utcában, a horvát a Szent Mihály-templomban jár össze. A vietnámi nagy közösséget a szaléziak látják el, a nyolcadik kerületi Tömő utcában kaptak templomot a főpásztorától ugyanúgy, mint nemrég a kínaiak Kóbánya-MÁV telepen, a koreaiak pedig az Etele térenél. Az arab katolikusok Szíriából jöttek, és a francia közösséghez tartoznak.

A szentmise a diaszpóratálálkó résztvevői is jelen voltak. Ők olyan magyar lelkesek, akik a világban élő magyar közösségekhöz van küldetésük. Eljöttek Amerikából, Angliából és számos más országból a kétnapos lelkigyakorlatra.

Vámosy Erzsébet  
Fotó: Merényi Zita

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) Külföldi Magyar Lelkipásztori Szolgálat szeptember 22-23-án idén is megrendezte a külföldi magyar katolikus közösségek konferenciáját, melynek során a résztvevők kiértékeltek az elmúlt évek tapasztalatait, eseményeit, valamint megfogalmazták jövőbeni céljaikat, terveiket. Az eseménynek Budapesten a D50 katolikus rendezvényközpont adott otthont.

A konferencia második napján reggelén, szeptember 23-án Tóth Tamás, az MKPK titkára, Ferenc pápa magyarországi apostoli útjának általános koordinátora tartott előadást a pápalátogatás előkészítésének kulisszáiról, sikereiről, tapasztalatairól. Bevezetőjében megemlékezett: itt van közöttünk Mohos Gábor esztergom-budapesti segédpüspök, aki a 2021-es, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszushoz (NEK) kapcsolódó pápalátogatás koordinátora volt, és püspöktestvére, Fábry Kornél, aki a NEK főtitkár tisztségét látta el. Tóth Tamás emlékeztetett rá a Szentatyára 2021-es budapesti apostoli látogatásáról Szlovákiába utazott, és azzal köszönt el tőlünk, hogy visszajön. Ezt az ígéretét tartotta be, amikor 2023 áprilisában ismételt Magyarországra utazott, hogy a 2021-ben elkezdett látogatását „befejezze”. Éppen ezért nem került sor áprilisban olyan látogatás elemekre, amelyek két évvel korábban már megtörténtek. 2021-ben három program előzte meg a pápai szentmisét: a Szentatyára találkozása az államfővel, a püspök atyákkal és a testvéregházak képviselőivel.

A tavaszi útja előtti utolsó vasárnapon, április 23-án a Regina caeli imádság alkalmával is megemlékezett a Szentatyára: most Magyarországra

# A pápalátogatás nagy kincs volt

## Tóth Tamás előadása a külföldi magyar közösségek konferenciáján

megy, hogy befejezze a korábbi látogatását. A kérdésre, miért Budapesten került sor a pápalátogatásra, Tóth Tamás elmondta: nemcsak azért, mert az ország fővárosa és nagyon szeretjük, hanem mert a Szentatyára apostoli látogatásai az utóbbi időkben gyakran a fővárosokra korlátozódnak, kora és egészségi állapota miatt. Azt viszont magyar és vatikáni részről is hangsúlyozták, hogy országlátogatásról volt szó, és innentől kezdve az volt a helyi szervezők feladata, hogy „az országot hozzá Budapestre”.

A látogatás jelmondata „Krisztus a jövőnk” volt, amiben van egy kis magyar sajátosság is. 1991-ben, 1996-ban, 2021-ben is járt nálunk Krisztus földi helytartója, és a látogatásoknak a mottójában mindig szerepelt Krisztus. Most is, ha úgy tetszik, Krisztus-centrikus mottót választottak. A püspök atyák részéről is igény volt, hogy valljuk meg: igenis, Jézushoz tartozunk. Az eucharisztikus kongresszus jelmondatában ugyan nem szerepelt konkrétan Krisztus neve, de az egész rendezvény az Eucharisziában valóságosan jelen lévő Jézusról szólt. A logó is megnyerte a Vatikán tetszését, egyszerűnek, világosnak, áttekinthetőnek minősítették.

Az MKPK titkára megjegyezte: az előkészületek mindössze két hónap állt rendelkezésre. A 2021-es tapasztalatok sokat segítettek abban, hogy megfelelően felkészüljenek, nemcsak az Egyház, de az állami szervek is. Az MKPK titkára emlékeztetett rá: a Szentatyának rámpára volt szüksége, az összes helyszínt úgy kellett megszervezni, hogy ke-



rekesszékkal föl lehessen őt tolni. Amikor azonban megérkezett Magyarországra, nem szállt be a kerekesszékekbe, a botjára támaszkodva haladt. Ez még a kíséretét is meglepte küssé. Az első napon igyekezett minél többet állni, így a Sándor-palotában is.

Tóth Tamás kiemelte, hogy a budapesti Szent István-bazilikában a Szentatyára odament a szegei Kardos Mihály atyához, aki betegsége miatt mindkét lábát elveszítette, kerekesszékekben ült. Ferenc pápa megcsókolta a kezét, és megáldotta. Az MKPK titkára nem látta ezt a gyönyörű jelenetet, mert egy nagy oszlop mögött állt, „de hála a Magyar Kurirnak és az MTVA-nak, mindenki láthatta, olvashatott róla” – fejezte ki elismerését Tóth Tamás. Hozzátette: a Szentatyára a bazilikában tett még egy szép nonverbális gesztust. Valaki odaadta neki a Szent István-erek-

lyét, amit megcsókolt és megáldott. Nekünk magyaroknak ez különösen markáns gesztus volt. Tóth Tamás kiemelte: ha azt szeretnénk, hogy a pápalátogatás valóban életté váljon, és a magyar egyházat és hívőket inspirálja, akkor gondoljunk végig a Szentatyára cselekedeteit: spontán gesztusait, találkozásait és azokat az üzeneteit, amiket a beszédeiben megfogalmazott.

Ezek a beszédek hozzáférhetőek magyar nyelven, a Magyar Kurir a püspöki konferenciával együtt még júniusban kiadta a Szentatyára magyarországi apostoli útja során mondott beszédeinek magyar fordítását. A közelmúltban pedig a piarista rend jelentetett meg egy munkafüzetet, *Előhozza belőled a legjobbat* címmel, ugyancsak a pápa magyarországi beszédeiről, iskolásoknak. Ezek mellett hamarosan megjelenik több idegen nyelven is a Szentatyára

Budapesti elmondott beszédeinek hivatalos szövege, amiket szeretnénk elküldeni különböző helyekre. Előkészületben van egy színes képes kiadvány is, amely természetesen szintén tartalmazza a beszédeket.

Külön kitért az előadó a Szentatyának a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs, Technológiai és Bionikai Karán elmondott beszédeire, amit tudományos szempontból rendkívül jelentősnek minősített – a kommunizmusról, a konzumizmusról és számos más fontos témáról szólt. Tóth Tamás arra kérte a Pázmány vezetését, küldjék el a pesti egyetemnek, és értékes visszajelzések érkeztek. Ezt a beszédet a jövőben sokszor fogjuk még emlegetni, elemezni – tette hozzá az előadó.

Tóth Tamás leszögezte: a pápalátogatás nagy kincs volt. Megismételte Michael Wallace Banach, Magyarország apostoli nunciának szavait: Ferenc pápa kétszer járt Magyarországon. Sőt, ne feleddünk meg arról, hogy 2019-ben szentmisét mutatott be a csíksomlyói kegyhelyen. – hangsúlyozta az MKPK titkára.

Tóth Tamás előadásának végén elmondta, hogy a D50-ban megnyitottak egy vándorkiállítást, amelyen válogatás látható a pápalátogatás képeiből. Később, ha lesz rá igény, kölcsön adják a képeket külföldi plébániáknak is. A vándorkiállítás képeinek többségét hírportálunk két fotósa, Merényi Zita és Lambert Attila készítette. Mellettük láthatjuk még Csapó József, Turjányi Tuzson és Zuggó Zsolt fotóit.

Bodnár Dániel  
Fotó: Lambert Attila

## Mint az agyag a fazekas kezében

Cigány közösségek zarándoklata Máriapócson

Lelkigyakorlattal egybekötött zarándoklatra várták Máriapócsra a keresztény cigány közösségeket szeptember 16–17-én. Idén a Nyíregyházi Egyházmegye fogadta házigazdaként a kegyhelyre érkező csoportokat, valamint a cigánypasztorációban tevékenykedő testvéreket és szolgálattéveket az egész ország területéről.

Szeptember 16-án, szombaton délután elsőként Szabó Tamás pasztorális helynök mondott elmélkedést, Máriát állítva beszéde középpontjába – Máriát, akiről Erzsébet így szól: „Áldott vagy te az asszonyok között.”

Mit jelent az ő áldottsága? – tette fel a kérdést a pasztorális helynök. – Az evangéliumból kiderül, hogy nem azt, amit ma sikernek, gazdagságnak, áldott létnek gondolunk, a szó materiális értelmében. Mindaz, amit a Szűzanya életében meg kell élni, nem más, mint folyamatos nehézségek, a társadalomból való kivetettség. Mária életének egyes állomásait vizsgálva saját élethelyzetünkre, nehézségeinkre, kivetettségünkre is ráébredünk, és az Isten szülő magatartása példát ad arra, mit kell tennünk, amikor mi magunk is ezeket a tapasztaljuk. Élete minden nehézségében imádkozni, kezd s imájában hálát ad. A Szűzanya ezt mondja Erzsébetnek önmagáról: „boldognak hirdetem engem minden nemzedék”. Milyen is az ő boldogsága? Nem anyagi javaktól függő. Bármerre is vezessen életünk útja, bármily gondok közé, Mária már biztosan járt arra – hangsúlyozta Szabó Tamás atya.

A pasztorális helynök e szavakkal bocsátotta útjára a jelen lévő közösségeket, a cigány közösségek képviselőit: Áldott vagy te, mert az Istennek terve van veled, s visszatérve közösségeidbe kovász, a föld sója vagy fény lehetsz; s boldog vagy, mert az Isten szeret, s te szeretheted magadon és társaidon kívül őt is.”

Az elmélkedések után vecsernyével folyta-

zarándokok a környező vagy távoli településekről érkeztek: többek között Hodászról (a hodászi közösséghez és egykori vezetőjükhöz, Sója Miklós atyához köthető, hogy a Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepén cigány közösségek idezarándokolnak Máriapócsra), Nagykaposról, Királyhalmecről, Tállyáról, Mezőszemeréről, Mikepércsről, Rakacáról, Budapestről, Hajdúdorogról, Debrecenből, Nyíregyházáról. Voltak, akik gyalogosan indultak el hajnalban, hogy harmincöt kilométer után megtehetően megérkezhesse a szertartásra.

Az ünnepi Szent Liturgia előtt tanúságtétel hangzott el: Fürtösné Kanalas Brigitta mondta el élettörténetét, s hogy miként találta meg őt Isten a családi válságában, hogyan kapcsolódott hozzá.

A magyar és cigány nyelven bemutatott Szent Liturgiára Szocsa Ábel nyíregyházi megyéspüspök tíz áldozópapból, két diakónusból és az asszisztenciából álló – az ünne-



pen előírt böjti biborszín liturgikus öltözékű – menet végén vonult be.

A mester a földből kiemelt anyagot megtisztítja, gyúrja, átdolgozza, terveze vele, formálja, színt ad neki, tűzben égeti, csak ezek után lesz kész a gyönyörű kereszt, melyet kézbe foghatunk – mondta prédikációjában a főpásztor. Ha azt akarjuk, hogy sokat szenvedett cigány testvéreink vagy nehéz sorban lévő magyar testvéreink élete megdicsőüljön, megszépüljön, hogy keresztjeink ragyogjanak, akkor mindannyiunknak ezen a hosszú folyamaton kell keresztülmennünk – hangsúlyozta Szocsa Ábel püspök. Mint az agyag a fazekas kezében, olyanok vagytok ti, cigány és magyar testvérek az én kezemben! – mondja az Úr – biztatott a Szentírás szavaival Szocsa Ábel püspök. – Mert Istennek van hatalma felemelni, van ereje vigasztalni.

A szentmise záróáldása előtt kitüntették a három görögkatolikus egyházmegye cigánypasztorációban tevékenykedő, kiemelkedő és áldozatos munkát végző segítőit. A Hajdúdorogi Főegyházmegye kitüntetését Terdik János pasztorális helynök adta át Nuszer Krisztiának. A Miskolci Egyházmegyéből Kárász Ferencet találták méltónak a kitüntetésre, oklevél Balogh Győző cigánypasztorációs referens adta át. A Nyíregyházi Egyházmegye egy civilt és egy klerikust emelt ki munkájának megbecsüléséért: Kerezsi János kántorjónasi parókust, aki ezüst mellkeresztet kapott főpásztorától, valamint Varga Barnát, aki azt a díszes keresztet kapta meg, melyet a prédikáció alatt is felmutatott a hierarcha.

A szolgálattéveik kivonulásakor Szocsa Ábel püspök szenteltvízzel hintette meg a híveket.

Forrás és fotó: Nyíregyházi Egyházmegye

## Az ország jövőképességéért

A két magyar katolikus egyetem a legjobbak között Európában

A Quacquarelli Symonds (QS) felsőoktatási intézményeket értékelő nemzetközi rangsorának európai listájára 15 magyar intézmény is felkerült – mondta Hankó Balázs, a Kulturális és Innovációs Minisztérium innovációért és felsőoktatásért felelős államtitkára szeptember 20-án, szerdán a Facebook-oldalára feltöltött videóban.

Hankó Balázs közlése szerint a regionális európai lista 46 ország egyetemét vizsgálta, és a legjobb 690 intézmény közé 15 magyar egyetem is bekerült: az első háromszázban az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) a 208., a Budapesti Műszaki Egyetem (BME) a 238., a Szegedi Tudományegyetem a 242., míg a Debreceni Egyetem a 258. helyen szerepel.

A legjobb négyszázba bekerült a Pécsi Tudományegyetem, a győri Széchenyi István Egyetem és a Budapesti Corvinus Egyetem is.

A tizenöt rangsorolt magyar egyetem között három egyházi fenntartású intézmény, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem és a Károli Gáspár Református Egyetem is szerepel; helyet kapott a rangsorban a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, a Miskolci Egyetem, a Pannon Egyetem, az Óbudai Egyetem és a Soproni Egyetem is – ismertette az államtitkár.

Világszinten a két legismertebb és az egyetemisták által leginkább figyelt felsőoktatási rangsor a QS és a Times Higher Education, amelyek a magyar egyetemek szempontjából jelentős figyelmet érdemelnek, mivel ezek az egyetem mérete mellett számos más, a gazdasági környezet szempontjából is kiemelkedően fontos tényezőt vesznek figyelembe, például az oktatást, a kutatást és a nemzetköziesítést – mondta el a videóban Hankó Balázs. – Ezen két rangsor eltérő kritériumok alapján értékeli a magyar felső-

oktatási intézményeket, de gyakorlatilag lefedi a teljes magyar felsőoktatási palettát.

Az államtitkár kiemelte, hogy a magyar egyetemek nemzetközi versenyképességének erősödése Magyarország jövőképességének kulcsa is, a modellváltás pedig elősegítette az egyetemek nemzetközi elismertségét, hozzájárulva ezzel az ország hosszú távú fejlődéséhez. „Az új fenntartói modell nemcsak az egyetemi autonómiát erősíti, hanem biztosítja a megduplázott minőségi teljesítményösztönző finanszírozást, ami növeli a pénzügyi kiszámíthatóságot és a versenyképességhez oly fontos rugalmasságot.”

A magyar egyetemek egyre sikeresebbek a nemzetközi megmérettetésben, hiszen míg



négy éve hét, két éve kilenc, tavaly már tizenegy magyar intézmény szerepelt a világ egyetemének legjobb öt százalékában – közölte Hankó Balázs. – Az egyetemeknek azonban olyan nemzetközi környezetben kell helyállniuk, amelyben „az Európai Bizottság a magyar kutatásokra és a nemzetköziesítésre vonatkozó döntései szándékosan versenyképességi hátrányt okoznak az ország számára” – jegyezte meg az államtitkár. Hozzátette: mindennek ellenére a kormány elkötelezett a magyar egyetemek, kutatók és diákok támogatása iránt.

Forrás: MTI

Fotó: topuniversities.com

### Kaposvári Egyházmegye

## Főpásztori látogatás a hajléktalangondozási központban

Szeptember 16-án, az Ars Sacra Fesztivál kaposvári programsorozatának keretében Varga László megyéspüspök látogatott el a Nyitott Kapu Hajléktalan Gondozási Központba. A főpásztort elkísérték az ÉLSZ imacsoport tagjai és barátai, akik zenével, prózával és szeretetvendégséggel készültek az alkalomra.

Jézus tanításának egyik fontos része, amikor azt mondja: „Békességet adok nektek. Nem úgy adom nektek, ahogy a világ adja. Az én békémet adom nektek.” A világ békéje va-

azon dolgoznak a felek, hogy miként lehet a békét megtartani, hanem azon, hogy miként lehetne olyan fegyverekhez jutni, mellyekkel aztán legyőzhetik a másikat.

A világ békéje a kompromisszum, ami törekény – hangsúlyozta a főpásztor. – Jézus azt mondja, hogy ő egy másik békét ad. Szeretettel, önmagát elajándékozva hozta el a békét. Nem arra törekszem, hogy miként lehetne legyőzni vagy meggyőzni a másikat, hanem arra, hogy miként lehetne szeretni őt az adott helyzetben. S akinek dobog a szíve és ép az elméje, az képes arra, hogy váltsa, és ne legyőzni akarja a másikat, hanem szeretettelől odaajándékozni önmagát neki – emelte ki a megyéspüspök.

Jézus, amikor a tanítványok viharba kerültek, és a Genézareti-tavon majdnem elsüllyedt a bárkájuk, nyugodtan aludt a bárka végében. A tanítványok kétségbeestek, hogy elsüllyednek, s nem értették, hogy a Mester miért alszik ilyen helyzetben. Odamentek, és felkeltették: „Azt akarod, hogy elveszünk?” Jézus akkor azt kérdezte tőlük: „Miért vagytok ilyen kicsinyhitűek?” A hit és a béke összetartozik. Ha hiszünk abban, aki maga a béke, az Isten, akkor van esélyem arra, hogy másképpen teremtsek békét – szögezte le Varga László püspök.



lójában fegyverszünet – mondta a látogatásakor elhangzott beszédében Varga László püspök. – Most is azon dolgozunk a politikusok, hogy végre fegyverszünet legyen, és akkor talán majd előrébb jutunk. A fegyverszünetben az a nehézség, hogy amíg szünet van, nem

Forrás: Kaposvári Egyházmegye  
Fotó: Kovács András Bernát



tódott az este a kegytemplomban.

A vacsorát követően az Akathisztos imádságban újra az Isten szülőre tekintettek a résztvevők, sokszor ismételve a kórus szavait:

Üdvözlégy, Istennek szeplőlötlen Jegyese!”

Az esti szertartásokra a Nyíregyházi Egyházmegye főpásztor, Szocsa A. Ábel püspök is megérkezett, s együtt imádkozott a hívekkel.

A templomi imák után az udvaron, tábor tűz körül szóltak a dicsőítő énekek, gitárkísérettel.

A közösségeket kísérő atyák, Szikora Ede Szabolcs, Kerezsi János, Lakatos Győző és Magyar László szombaton is a hívek szolgálatára álltak a gyónatásba; ezt a szolgálatot másnap még többen végezték a kegytemplom körüli gyónatófolyosón.

Vasárnap a Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepéhez kötődő búcsúi liturgiára gyűltek össze a hívek a tábortól elöltti téren. A

# Az imádkozó és istenkereső emberekért

Erdő Péter bíboros, prímás megáldotta a felújított budapest-városligeti Jáki kápolnát

**Szentmise keretében áldotta meg a felújított (Jáki) Szent László-kápolnát Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek szeptember 23-án, Pietrelcinai Szent Pio ünnepén a budapesti Városligetben. Az eseményen jelen volt Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi ügyekért felelős államtitkára.**

A híveket Pajor András, a Budapest-Herminamezői Szentlélek Plébánia plébánosa köszöntötte. Mint elmondta, az utóbbi évtizedekben mintegy ezer szentségi házasságkötésre került sor ebben a kápolnában. Ezt követően Soltész Miklós államtitkár szöveg a megjelentekhez, felidézve, hogy három testvére is ezen a helyen kötött házasságot. Kiemelte, a környező épületek bemutatják, milyen jelentős épületeket emeltek őseink. Napjainkban Budapest számos temploma megújulhatott, közöttük ez a kápolna is. „Kíváncsi vagyok, hogy a hívek töltseik be lélekkel ezt a helyet, és Szent Pio atya üzenetét a következő években is hirdessék a világnak” – zárta beszédét Soltész Miklós államtitkár.

Erdő Péter bíboros szentbeszédében elmondta: Nagy örömmel adunk hálát ennek a kápolnának a felújításáért. A megújuló szépség eleveníti a helyeknek és a közösségeknek a történetét. A milleniumi

világkiállítás pavilonjaként a régi Magyarország számos szép épületének kicsinyített mását hozták létre itt, a Városligetben. Ebben az együttesbe illeszkedik a román stílusú jáki templom mintájára épült kápolna is. Kedvelt helye lett ez a budapestieknek. Imádkozó és Istenet kereső embereknek, különösen pedig azoknak, akik meghitt, de mégis emelkedett körülmények között akarták megkötni házasságukat. Küldetése van ennek a kápolnának ma is. Egy lüktető város közepén kell Krisztus jelenlétét és a keresztény hitet képviselnie.

Az aznapi evangéliumról szólva rámutatott: Mennyire gyakori, hogy meg sem halljuk sok egyéb gondolatunk miatt, vagy éppen belső ellenállással, gúnyjal, keserűséggel fogadjuk az isteni igazságot. Hajlamosak vagyunk arra, hogy amit hittel elfogadunk, annak ne legyen következménye az életünkben. Pedig az őszinte vallásos érzés elszárad, ha nem követik tettek, ha nem éljük át újra meg újra, hogy érdemes uralkodni magunkon, hogy érdemes másoknak örömet szerezni, hogy a fáradtan, de szeretettel végzett imádság olyan örömteli tapasztalat, ami szenvedélyévé válhat az embernek.

A legjobb ifjúsági közösségekben is újra meg újra azt látjuk, hogy elszürkül a közösségi élet, és unalomba, vagy intrikába és veszekedésbe fullad, ha csak beszélgetünk arról, hogy mi a jó, de ezt nem követi sem-



milyen közösségi cselekvés. A leghitelesebb lelkeségi mozgalmak ünnepségein mindig sok beteget, mozgássérültet, rászorulókat látunk, mert erre a kifelé fordulásra az élő hitnek elemi szüksége van.

A fogyasztói szemlélet, életérzés pedig sodródást jelent. És ez a sodródás nem engedi, hogy a felismert jót gyakoroljunk, hogy csendet teremtsünk magunk körül, és ráhallgassunk az Isten szavára. Mai zaklatott életünkben tehát semmivel sem könnyebb Isten ígéjét jól hallgatni, mint Krisztus korában volt.

Néhány napja múlt két éve, hogy megtartottuk az eucharisztikus kongresszus záró körmenetét, ami-

kor többszáz ezer hívő kísérté az Oltárszentséget a parlamenttől a Hősök teréig. – emlékezett a bíboros. Megrázó volt az, hogy Krisztus rendezte maga köré a szívünket. Minden békés volt, minden bizakodó és fiatal. 83 népi képviselői vonultak együtt egységben és szeretetben. Mi maradt a régi nemzedékek vetéséből, és mi maradt a tavaly előtti nagyszerű eseményből? Az emberi nehézségek máris látszanak. Háború, gazdasági bajok és a gyűlölet aggasztó terjedése a népek között. De Jézus tanítása a magvetőről eligazít minket.

De ha nemcsak hallgatói vagyunk Krisztus tanításának, az Egyház szavakba öntött hitének, hanem nap-

mint nap a követői is (Jak 1,22), akkor a vetés egyéni életünkben, családunkban, közösségeinkben és népünk életében is bőséges termést hoz – mondta a szónok.

A bizalomnak ezen az útján vezet és kísér minket a Boldogságos Szűz Mária, aki ígert monddott Isten üdvözítő tervére, pedig nem értette, hogy hogyan lehetséges, amit az angyal hírül adott neki. Az ő anyai pártfogását kérjük mindannyiunk számára, különösen azoknak, akik szentségi házasságot kötnek ebben a kápolnában, vagy bárhol másutt Isten és az Egyház színe előtt. – zárta beszédét Erdő Péter.

A fővárosi turisztikai látványosságok egyik különlegessége a Vajdahunyad váraként ismert épület-együttes (hivatalos nevén Történelmi Épületcsoport), amit a milleniummal kapcsolatban országos létesítmények, emlékművek egyikeként építettek. Az épületek a különböző korok magyar várait, templomait, műemlékeit idézik meg. Ennek része a Szent László-kápolna, amely a román stílusban épült jáki Szent György-templomra emlékeztet.

A kápolnában márciustól októberig minden hónap 23-án délből Pietrelcinai Szent Pio atya tiszteletére mutatnak be szentmisét, melyre az ország minden részéről érkeznek zarándokok.

Baranyai Béla  
Fotó: Lambert Attila

## A Veszprémi Főegyházmegye lett egy hévízi óvoda fenntartója

**Szeptember elseje óta a Veszprémi Főegyházmegye fenntartásában működik a Hévízi Brunsvík Teréz Napközi Otthonos Óvoda. Az első tapasztalatok kedvezőek, a nevelési év zökkenőmentesen indult – állapította meg Udvardy György veszprémi érsek és Papp Gábor, Hévíz polgármestere legutóbbi találkozásuk alkalmával.**

A főegyházmegye főpásztora kiemelte: az Egyház feladata az evangélium hirdetése, és ennek egyik intézményes formája az óvodai és iskolai nevelés. Hozzátette, az érsekségnek az is feladata, hogy biztosítsa azon szülők számára a lehetőséget, akik szeretnék gyermeküket katolikus intézménybe járatni. Hévízen volt erre szülői igény, és a város is nyitottnak mutatkozott.

„A nevelésben egyértelműbben tudunk olyan értéket képviselni, ami fontos a család számára, és erőt ad – magyarázta Udvardy György a ZAOL Zala megyei hírportál kérdésére válaszolva. – Ez a szülők számára egyfajta biztonságot jelent. Külön köszönöm nekik az együttműködést: érthető és teljesen jogos kérdéseik mellett a részükéről is abszolút támogatás és együttműködő hozzáállást tapasztaltunk, s ugyanez jellemezte az önkormányzatot is.”

A főpásztor azt is kiemelte, reméli, a most megkezdett közös munka hosszú távra szól, és a szülők teljes megelégedésére szolgál. Udvardy György úgy fogalmazott: a törvényeket, előírásokat ugyanúgy betartják, mint egy állami intézményben, ám a nevelési munká-

ban hangsúlyosabban megjelennek majd a hit értékei.

Papp Gábor, Hévíz polgármestere felidézte: a Veszprémi Főegyházmegye kezdeményezését a képviselő-testület áprilisi ülésén fogadta el, az öt évre szóló vagyonkezelési és köznevelési szerződést május 12-én írták alá. Leszögezte: a fenntartóváltás az óvoda mindennapi életében nem jelent változást. „A végső döntést a gyermekek szülei hozták meg, hiszen szavazniuk kellett, hogy a fenntartóváltást elfogadják-e – emlékeztetett a városvezető. – A szülők több mint 70 százaléka igent mondott erre, nagyjából 10-12 százalék nem vett részt voksolásban, és körülbelül ugyanennyien voksoltak nemmel. Az óvoda szeptember elseje óta teljes létszámmal működik, így a



váltás sikeres volt” – tette hozzá a polgármester. Papp Gábor hangsúlyozta: olyan partnerre sikerült lelteniük, amely a gyermekek számára pluszt ad és biztos pontot jelent. Emlékeztetett: a szerződés egyelőre öt évre szól, de a várható jó tapasztalatok alapján meghosszabbítható.

Forrás: Péter B. Árpád/ZAOL  
Fotó: Halász Gábor

## Ha Isten építi a házat, akkor megépül

Egy év alatt megújult a tűzkárt szenvedett rácalmási templom

**Spányi Antal megyéspüspök mutatott be hálaadó szentmisét Ugrits Tamás pasztorális helynökkel, Kovács Zoltán kanonokkal, Kovács István görögkatolikus parókussal és Szelezky Csaba plébánossal együtt a felújított rácalmási templomban szeptember 16-án. Az egy éve tűzkárt szenvedett szentély és sekrestye ma ismét teljes szépségében várja a híveket a szent liturgiákon, a közösségi alkalmakon.**

A főpásztor a szentmise keretében áldotta meg a felújított Szent István-templomot.

Az ünnepen részt vettek közéleti vezetők, köztük Mészáros Lajos országgyűlési képviselő és Schrink István, Rácalmás polgármestere. Eljött a református egyház képviselője és számos hívő Kulcsról, Rácalmárról, Ercsiből és Dunaújvárosból.

A helyreállított és megújult Szent István-templom hálaadó szentmiséjén Szelezky Csaba plébános köszöntötte a megjelenteket, majd a város polgármestere szöveg az ünnepelőkhöz.

A rácalmási és kulcsi hívek, valamint a képviselő-testület nevében Bucsi László köszöntötte a főpásztort. Visszaemlékezett a tavaly június 25-i püspöki látogatásra, amikor a főpásztorral és a plébánossal együtt nézték meg a tűz okozta károkozásokat a templomban. Közösen imádkoztak, hogy ez az eset ne a pusztulást, hanem a közösség javát szolgálja. Örömet fejezte ki, hogy az elmúlt egy év során kívül-belül megújult a templom, a szakemberek az egyház-község tagjaival együtt végzett lelkiismeretes munkával újjáépítették az Isten házát. Köszönetet mondott a református és evangélikus testvéreknek, hogy befogadták a közösségi és liturgikus alkalmakat a felújítás során. „Látjuk, hogy a tragédiák erőt és hitet adnak abban a tekintetben, hogy közösen, együttműködve alkossunk Istennek tetsző dolgot” – hangsúlyozta az elnök.

A gyermekek verssel köszöntötték a főpásztort, majd Szelezky Csaba plébános köszönetet mondott az egyházmegye támogatásáért, megköszönte Smohay András múzeumigazgató segítségét is a renoválásban. Köszönetet mondott Rácalmás polgármesterének a nyolcmillió forintos támogatásért és azért,

hogy a pályázati pénz és a biztosítótól kapott összeg mellett a közösség adományából kétfélmillió forint gyűlt össze a templom javára. Egy év után így megújult a tetőzet és az elektromos hálózat is.

Spányi Antal megyéspüspök a kezdetektől szíven viselte a rácalmási templom ügyét, és örömmel érkezett együtt ünnepelni a helyi közösséggel. Beszédében a zoltár szavait idézte: ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. „De ha Isten építi a házat, akkor megvalósul. Láttuk ezt az isteni gondviselést, amikor a tűz ütött ki és egy ember időben észrevette a tüzet, így a szakemberek gyors beavatkozása megmentette a templomot a nagyobb bajtól” – mondta a főpásztor, majd arról szöveg, hogy a mai, sok fenyegetettséggel teli világban ne csak a nehézségek



szemszögéből lássunk, hanem az ilyen ünnepeken lelkünkben legyen ott a Te Deum hangja, és dicsérjük Isten.

A plébános a szentmise végén megköszönte mindenki munkáját, az oltárszolgálatot az ercsi és rácalmási ministránsoknak, valamint az Ercsi Cantus Domino és a rácalmási városi Glória kamarakórusnak, hogy széppé tették a liturgiát.

Az ünnep zárásaként Vadász Mária korábbi sekrestyés sok évtizedes áldozatos munkájáért pápai áldásban részesült, amelyet Spányi Antal püspök személyes köszöntőszavakkal adott át a kitüntetettnek.

Forrás: Székesfehérvári Egyházmegye  
Fotó: Rácalmási Plébánia

## Katolikus Karitás

## Kerékpárokat adtak át Kárpátalján

Újabb kerékpáradományjal és iskolai felszereléssel támogatta a németországi Szent Erzsébet Egyesület Kárpátalját. A Katolikus Karitás szervezésében megvalósuló akcióban ezúttal a Técsői Magyar Tannyelvű Református Líceum és a viski ukrán iskola diákjai és családjuk kaptak kerékpárt és iskolai felszerelést szeptember 18-án. Ebből az alkalomból elkísértük a Karitást.

A beregsurányi Uray-kastély parkjában már várták a Katolikus Karitást. Magyarországról Écsy Gábor, a szervezet országos igazgatója, Ukrajnából Jusztin Miklós beregszászi konzul érkezett. Mögöttük futott be két teherautó, bennük kerékpárok. Azonnal elkezdődött a kipakolás: ahogy egy-egy bicikli lekerült a platóról, a gyerekek már nyeregbe is pattantak. Nem kapkodták ki egymás kezéből, nem válogattak, örömmel fogadták, ami jutott nekik. Jókedvű biciklizés kezdődött a parkban. „Gabika néni, nézze!” – hallatszott mindenhol.

A Karitás munkatársai kiosztották a láthatósági mellényeket, és elindult a csapat Beregszász felé. A mintegy tíz kilométeres úton avatták fel a kerékpárokat. Écsy Gábor és Jusztin Miklós kísérték a gyerekeket. Sütött a nap, az út nem volt veszélyes, az országút mellett ugyanis egy megfelelő minőségű aszfaltcsík vezetett. Beregszászban a Pásztor Ferenc Közösségi és Zarándokházban a Szent Anna Karitás uzsonnával fogadta az érkezőket.

A gyerekek Técsőről jöttek két nevelő kíséretében. Imsticsei Gabriella igazgató és kolléganője, Tóth Andrea elmondták, az intézményt idén januárban vette át a református egyház. „Ez a biztosítéka annak, hogy megmaradhat a magyar nyelvű oktatás, Ukrajnában ugyanis 2024-től az állami iskoláknak át kell állniuk

az ukrán nyelvre” – mondta. A Técsői Magyar Tannyelvű Református Líceumban 5–11. osztályig tanulnak gyerekek, jelenleg 78 fő. Ez örömteli növekedés az elmúlt évhez képest. Kollégiumuk lehetővé teszi, hogy a Felső-Tisza vidékéről is felvegyenek tanulókat, jelenleg harmincan van-



nak bentlakók. Az iskolában minden órán két nyelven tanítanak, vannak ugyanis, akik alig beszélnek magyarul. „Sok a vegyes házasság, ezek a családok inkább ukránul beszélnek, és a gyerekek egyre nehezebben tanulják meg a magyar nyelvet.” Ennek tanúi is vagyunk, a gyerekek egymás között ukránul beszélnek, és kérdéseinkre, ha egyáltalán értik, a többség törve válaszol.

Gyártó Gábor kivétel. A viski fiú anyanyelve a magyar. A 11. osztályba jár, végzés előtt áll. Ukrajnában ugyanis jelenleg ez után az



osztály után tesznek érettségig. Gábor a jövőt tekintve teljesen bizonytalan.

Nem tudja, mi vár rá az érettségig, nincsenek tervei – hallom ugyancsak végzős gyerekek anyukájaként fájdalmasan. Az igazgatótól megtudom, a háború miatt három tantárgyból állítanak össze tesztet – ukrán nyelv és irodalom, matematika és ukrán történelem – ebből lesz érettségi, mely ukránra ad lehetőséget.

A jövő bizonytalansága a tanárnők szavaiban is benne van. „Nem tervezek. Össze



van pakolva a bőröndöm, bár-mikor indulni tudok. A gyerekeim, szüleim Magyarországon vannak, én a házat őrzöm. De bízom, hogy leszünk. Fáj napról napra szembesülni a veszteségekkel. Hogy mi lesz a vége, mikor lesz vége. Senki nem tudja, ki-ki azt valószínűsíti, amiben hinni szeretne” – mondja Andrea.

Jelenleg az a legnehezebb számukra – ezt erősíti meg Harapó Mariann, a beregszászi Szent Anna Karitás vezetője -, hogy folyik a besorozás. A férfiaknak rejtőzködniük kell, akit megtalálnak, az

azonnal behívót kap. Közben Beregszászban egyre több az ukrán. Az első hónapokban érkezők berendezkedtek. Mariann azt mondja, most már ők érzik magukat elveszítettnek, annyira fogy a magyarok száma. Szeptemberben újabb kiköltözési hullámot éltek meg. Sok asszony követte gyerekekkel az évek óta külföldön dolgozó családfőt. Mariann is elment az elején férjével és gyerekeivel, de néhány nap után visszajöttek.

Haszontalannak éreztük magunkat, itt pedig anynyi a feladat. Szükség van ránk” –

mondja, és remegő hangon hozzát teszi, milyen félelemben élnek, hogy egyszer csak elviszik fiatal felnőtt fiát.

A használt, átvizsgált kerékpárok Németországból, az alsó-frankföldi régióból érkeznek. A Bad Neustadt an der Saale városkában működő Szent Erzsébet Egyesület egy évtizede tart többek között kerékpárgyűjtést kárpátaljai települések számára. Klaus Höhn, az egyesület vezetője, a Katolikus Karitás jószolgálati nagykövete rendszeresen kezdeményez segélyakciókat hazájában. Legutóbb Visken, egy tűzoltóautó átadásán találkoztunk. Ezúttal hetven kerékpár gyűlt össze, melyeket két iskola – egy técsői és egy viski – diákjai kapnak meg.

A falvakban a bicikli a mindennapi közlekedés eszköze, mert a tömegközlekedés kiszámíthatatlan, autója keveseknek van, sokaknak pedig még kerékpárja sincs. Emellett az adományokból felszerelik a viski ukrán iskola német nyelvi tantermet írásvetítővel, táblával, padokkal és bútorokkal.

Trautwein Éva  
Fotó: Lambert Attila

Pázmány Péter Kollégium  
Budapesten

Szeptember 14-én délután ünnepélyes keretben megnyitották Budapest Kőbánya városrészében a Pázmány Péter Kollégiumot, ami a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) első karközi kollégiuma. Az épületet Alessandro Caprioli egyetemi lelkész áldotta meg.

Az egyes karokhoz kapcsolódóan a PPKE alapítása óta működtek kollégiumok, ám közös, karközi kollégium eddig nem volt: az új épület 2023 szeptemberében nyitotta meg kapuit. A kollégium Kőbányán, a Bihari és a Balkán út kereszteződésében, az egykori Götz-babagyár frissen felújított négyszintes épületében ad otthont lakóinak. Elsőként az egyetem négy szakkollégiumának diákjai költöztek az épület két felső szintjére, majd 2024 januárjától az alsó szintekre is elindul az egyetemi kollégiumi felvételi eljárás, amely minden pázmányos hallgató számára nyitott lesz.

A kollégium igazgatója, Mátyus Norbert köszöntőbeszédében visszaemlékezett arra az időszakra, amikor a kétezres években a milánói katolikus egyetemre járt előadni és kutatni. Mindig az egyetem legjobb kollégiumában szállt meg, ahol a folyosón fényképek lógtak a kollégium megnyitásáról: az egyik 1922-ből és egy másik 1933-ból – ekkor alakult meg a milánói ka-



tolikus egyetem, amely egyébként kiemelt partnerintézménye a Pázmánynak is. A fotók alatt olasz nevek voltak olvashatók. „Később kiderült, hogy ezek az emberek aztán mind miniszterek, diplomata lettek, sőt ott volt köztük XI. Piusz pápa is” – idézte fel az intézetvezető, és azt kívánta a kollégium lakóinak, hogy ha valaki száz esztendővel később a Pázmány Péter Kollégium megnyitóján készült fényképekre tekint, akkor csupa olyan embert lásson, aki elérte a maga elé kitűzött célokat.

Szavait Kuminetz Géznak, a PPKE rektorának ünnepélyes beszéde követte, melyben kiemelte: nagy lépés a budapesti kollégium megnyitása.

A rektor szólt arról is, hogy „a ház ugyanakkor csak egy ház, amelyből otthont kell teremteni a Lélek segítségével. Hogy ne csak egy fedél legyen a fejünk felett, hanem valóban második otthonunkként szolgáljon, és hogy az igazi iskolalátás háza legyen” – fogalmazott Kuminetz Géza, a PPKE rektora.

A beszédek után Alessandro Caprioli egyetemi lelkész megáldotta a Pázmány Péter Kollégiumot, ezzel hivatalosan is megkezdte működését.

Forrás és fotó:  
Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Apa-fia zarándoklat  
Máriagyúdra

Az apa-fia közötti személyes és közösségi köteléket ápoló gyalogos zarándoklatra hívja kortól függetlenül az édesapákat és fiaikat Felföldi László pécsi megyéspüspök. A főpásztor által személyesen vezetett, Pécsről Máriagyúdra tartó zarándoklatot szeptember 30-án, immár második alkalommal rendezik meg.

„Isten úgy bánik veletek, mint fiaival” (Zsid 12,7) – a Zsidóknak írt levélből választott szentírási szakasszal az apákat és fiaikat szólítják meg és hívják egy kötetlen találkozásra, gyalogos zarándoklatra a szervezők.

A zarándoklat egyszerre teremt lehetőséget az aktív pihenés közben tartalmas beszélgetésekre, lelki töltöztetésre, az apa-fiú kapcsolat építésére és a teremtett világ szépségeiben való gyönyörködésre. Az út megtétele igénybe veszi a testet, ugyanakkor a természet közelsége kiváló helyszíneként szolgál a beszélgetésekre, ahol a felmerülő kérdéseket és válaszokat az út megtétele, a fizikai megpróbáltatás is formálja.

A zarándokok szeptember 30-án reggel 7.30-kor gyülekeznek Pécs határában, Reménypusztán, és 8 órakor indulnak a Pogányon és Bissén át vezető, több mint húsz kilométer hosszú zarándokúton Máriagyúdra.

A tervezett érkezési időpont 14.30. Várhatóan ekkor a kegyhelyen a zarándoklat zárásaként a főpásztor veze-



tésével szentségimádáson vesznek részt a zarándokok a bazilikában.

A zarándoklaton mindenki a saját felelősségére vehet részt. A szervezők kérik, hogy az időjárásnak megfelelő öltözetről, vízhatlan ruházatról, kellő mennyiségű folyadékáról és igény szerinti hideg élelemlről a résztvevők maguk számára gondoskodjanak.

Máriagyúdról a hazautazás egyénileg történik. Lehetőségként a Volánbusz Zrt. menetrend szerinti járatait javasolják a szervezők.

Forrás és fotó: Pécsi Egyházmegye



(Folytatás az 1. oldalról)

– Az éghajlatváltozásról ugyanitt úgy nyilatkozott, hogy az már visszafordíthatatlan. Mire alapozza a véleményét?

– Az a határidő, amit ezzel kapcsolatban kítűztünk magunk elé, vagyis hogy e század hatvanas éveire sikerül eredményeket elérnünk, már biztos, hogy irreális cél. Az éghajlati rendszer olyan összetett, hogy bármekkora beavatkozásra is csak lassan reagál. A héten jelent meg a meteorológiai világszervezet közleménye, mely szerint a másfél fokos célkitűzés aligha lesz tartható. Ez utóbbit egyébként annyira túlhangsúlyozták a döntéshozók, hogy most már aligha lehetne róla másként kommunikálni. Azt mondták ugyanis, hogy ha ez alatt marad a felmelegedés mértéke, akkor azt még kezelni tudjuk, ha viszont túllépjük, akkor visszafordíthatatlan folyamatok szabadulnak el. Ezzel persze a változtatásra szerették volna az embereket rávenni, ám most, amikor már ők sem tartják ezt realitásnak, nagyon nehéz másként beszélni az éghajlatváltozás mértékéről, hatásairól. Tudomásul kell vennünk, hogy már nem az ember irányít. Elindítottunk egy folyamatot, melyre megszűnt a befolyásunk. Ha egy hógolyót elindítunk a lejtőn, nem állhatunk elé, akkor a lavinának már csak a pusztítását láthatjuk.

– A permafroszt, vagyis az egykor fagyott, de mára felengedő talaj milyen problémákat okozhat?

– Ez az örök fagy birodalmát jelenti, mely mintegy harmincmillió négyzetkilométer kiterjedésű, s amely sok tízezer éve fagyott állapotú szerves anyagokat rejt magában. Mivel az északi területek – Szibéria, Skandinávia, Alaszka, Kanada – négyezer gyorsabban melegszenek, ezért a felolvadt talaj egyre jobban kiengedi magából mindazt, ami eddig el volt zárva benne. Nagyon kevés adattal rendelkezünk arról, hogy mindez miként befolyásolja majd az üvegházhatást. Nincs elég mérési adatunk hozzá. A folyamat mindenesetre elindult és egyre intenzívebb, ám pontos lefolyását nem tudjuk előre megbecsülni.

– Sokszor halljuk, hogy eleget ennyival áll rendelkezésünkre, csak hogy annak elosztása aránytalan. Átlátható igazán, hogy globális szinten ez mekkora mennyiség?

– Hadd világítsam meg ezt a víz példájával! Elvileg eleget mennyiség áll abból is a rendelkezésünkre, szinte korlátlan erőforrásnak tekinthető, ám területi és időszaki eloszlásában nagyon nagy problémákat láthatunk már ma is. Az élelmiszer esetében hasonló a helyzet: hiába van a globális Északon felesleg, sőt, negyven százalékos feletti pazarlás, ha ezt nem tudjuk eljuttatni azokhoz, akiknek szükségük lenne rá. De ha el is indítunk egy folyamatot, melynek során a felesleget átírányítjuk, ez rendkívül nagy logisztikai és szállítási feladatot jelent. Figyelmet kell tennünk arra, hogy eddig is volt éhezés, ám a segélyszervezeteket leszár-

mítva nem sok érdemi erőfeszítést tettünk ez ügyben. Jogos tehát a kérdés, vajon miért lenne ez másként a jövőben.

– Ferenc pápa is sokszor beszél az éghajlatváltozással, illetve a teremtésvédelemmel összefüggésben arról, hogy azok alkalmazkodnak ehhez a helyzethez a legnehezebben, akik a legkevésbé okolhatók a krízis kialakulásáért.

– Valóban, minden ilyen változás azokat sújtja a leginkább, akik a legvédtelenebbek, akik a legkevésbé tudnak a következmények ellen tenni bármit is. Ezt látjuk az infláció, de minden más válságjelenség esetében is.

– A népesség növekedése mellett új fogyasztók lépnek színre az olyan kultúrákból, ahol az emberek kevesebbet fogyasztottak korábban, s akik szintén szeretnének legalább a nyugati (északi) életszínvonal alsó határán élni. De mi lesz ennek a következménye?

– Ez a társadalmi igazságosság kérdését veti fel – azt, hogy kinek és mihez van joga, illetve hogy mindehhez megvannak-e a Föld erőforrásai. Ebben a Nyugatnak kellene példát mutatnia. Ha mi egy jótányit sem veszünk vissza a fogyasztási szintünkől, addig semmi jogalapunk nincs arra, hogy bármit is elvárjunk a fejlődő országoktól. Nem lehet megoldás, hogy miközben mi megtartjuk az életszínvonalunkat, a déli országoktól elvárnánk, hogy maradjanak azon a szinten, ahol most vannak.

– A mesterséges intelligencia megjelenése milyen hatással van a környezetre?

– A mesterséges intelligencia egy rendkívül energiaintenzív terület, azaz roppant sok energiát fogyasztanak ezek a nagy teljesítményű számítógépek és rendszerek. Ráadásul nagyon gyors az amortizáció is, hiszen az avulás folyamata a számítástechnikában a leggyorsabb. Ez nem lehet a jövő, függetlenül attól, hogy mire képes, mert hosszú távon fenntarthatatlan.

– Elképzelhetetlennek tartja, hogy maga a mesterséges intelligencia járuljon hozzá a megoldások felkutatásához?

– Igen. Nagyon sok kritikus nyersanyagot émsztene fel, miközben erősen kérdéses, egyáltalán milyen szerepe lehetne a klímaváltozásból fakadó problémáink megoldásában.

– Ön elég sarkosan fogalmazott, amikor azt állította, hogy „megújuló energiaforrás márpedig nincs”. Mire alapozza ezt a véleményét?

– Az energiaforrás azt jelenti, hogy akkor szabadíjuk fel belőle az energiát, amikor akarjuk. Egy vödör szén akkor borítunk be a kályhába, amikor szükségesnek gondoljuk. Az olaj vagy a dúsított urán eseté-



ben hasonló a helyzet, még akkor is, ha az energia kinyeréséhez szükség van valamilyen technológiára. A napenergia nem energiaforrás, mert csak akkor tudunk belőle energiához jutni, ha süt a nap. Ráadásul szükségünk van az átalakító berendezésekre. A napelemet le kell gyártani, aminek során nyersanyagot és energiát használunk fel, ráadásul egy idő után az eszköz maga is cserélszorul. A megújuló energia nem több egy szándékosan használt szépitő kifejezésnél, mellyel elaltatják az emberek éberségét. Azt sugallják ugyanis, hogy ez lesz a megoldás a problémáinkra. Pedig dehogy!

– Nem úgy kell értenünk a „megújuló” kifejezést, hogy míg az olajból vagy más energiahordozóból kifogyunk, addig a napfény mindig korlátlanul áll a rendelkezésünkre?

– Valóban, a napfény nem fogy el, de az, amivel az átalakítást végesszük, már erőforrást igényel. Mi nem a napfényt használjuk, hanem a belőle előállított elektromos áramot. Azok az anyagok, amelyekből az energiaátalakító eszközöket, mondjuk a napelemeket előállítjuk, ugyanúgy végesek, mint például a kőolaj.

– A vízenergia, a bioetanol nem lehetne megoldás?

– A bioetanol és a biodízelt azért zsákutca, mert csak mezőgazdasági tevékenységgel tudjuk előállítani őket, ehhez pedig rengeteg fosszilis energia felhasználására van szükségünk. Ideális esetben is csak nagyon kicsivel több energiát tudunk belőlük kinyerni, mint amit befektettünk, vagyis egyáltalán nem hatékony. Ráadásul nemcsak elveszi a földet az élelmiszertermelés elől, hanem a monokultúra hosszú távon a termőföldet is tönkreteszti.

A vízenergia azért emelkedik ki ebből a sorból, mert bár egy vízi erőmű felépítése sok erőforrást igényel, ám később viszonylag jó hatékonysággal működtethető, feltéve, hogy nincs akkora aszály, ami ezt megakadályozná. A víznek nagy a tömege, így ott, ahol megfelelő a szintkülönbség, folyamatosan termeli az energiát. Nem véletlen, hogy az emberiség régóta használja. Az viszont igaz, hogy súlyos ökológiai problémákat okoz, járulékos környezeti kára nagy, de amúgy sem lehetne mindenhol ilyen építeni.

– Az utca embere azt gondolná, hogy az elektromos autók megoldást jelenthetnek a fent említett problémákra. Önnek mi a véleménye erről?

– Semmiképp nem látom megoldásnak. Az elektromos autók elterjedése mögött az a gondolat érhető tetten, hogy úgy változtassunk, hogy közben a kényelmünkről ne kelljen lemondanunk. Vagyis semmin sem akarunk változtatni. Az elektromos autó is környezetszennyező, csak nem ott szennyez, ahol a felhasználója él. Ráadásul az elektromos autók nincsenek olyan fejlettségi szinten, mint a belsőégésű motorok, és a töltési lehetőségek kiépítettsége sem megfelelő.

– Ellenvetésként fogalmazták meg, hogy manapság többféle hajtáslánc is létezik, és műanyag hulladékból, hidrogénből is készülhet üzemanyag...

– Amit manapság zöld hidrogénnel nevezünk, azt vízbontással állítjuk elő. Az pedig, hogy a hidrogént elválasszuk az oxigéntől, nagyon sok energiát emész fel. Mivel ehhez elektromos áramra van szükség, a jelenlegi technológia mellett hetven százalékat elveszítjük a befektetett energiának. A hidrogén egyébként elég veszélyes anyag, nehéz megregulálni. De a sokféle megoldási javaslat azt a kérdést is felveti, hogy akkor melyiknek a töltőhálózatát építsük ki... Napjainkban rengeteg benzinkút van a világon, képzeljük el, mekkora tőké kéne ezek átalakításához vagy új infrastruktúrák létesítéséhez. A másik felvetésre azt mondanám, hogy a műanyag is kőolajból készül, vagyis ugyanúgy fosszilis anyag. Ha elégetem, az ugyanúgy szennyez, mintha benzines autót használnánk.

– Napjainkban például az élelmiszertermelés terén is sok alternatív megoldáson dolgoznak a szakemberek. Ezekről mi a véleménye?

– Minden, ami technológiától függő, zsákutca. Ilyenek a vertikális farmok is. Alapvetően az egyik problémát egy másiknak az előidézésével kiváltani. Sok látványos és szép, ám rendkívül energiaigényes megoldási módok születtek már. Ám ez csak addig működtethető,

amíg a feltételek fennállnak, ha pedig elfogy a nyersanyag, és energiánság lép fel, kiderül, hogy valójában nem tettünk semmit. A megoldások tekintetében mindenképp figyelembe kell venni, hogy a technológiai változás nem megy egyik napról a másikra, ráadásul önmagában az új technológiák tömeges elterjedése is rendkívül megterhelő a környezetünk számára.

– Akkor nem marad más hátra, mint a fogyasztás visszafogása?

– Igen, alapvetően ebből kéne kiindulni. Energia-fogyókúrára kell fogunk magunkat, másként még évtizedek múlva sem fog változni semmi. Ez igaz az egyénekre és a nagyvállalatokra is. Ha meleg van, akkor nem légkondicionáló berendezést kell vennünk, hanem meg kell próbálnunk árnyékolni. De az országoknak is erre az útra kell lépniük. Emlékeim szerint Ferenc pápa is beszélt arról, hogy a globális Észak fő feladata a fogyasztás visszafogása.

– De vajon hogyan tudjuk ezt megtenni akkor, amikor a szükségleteink bővülnek? Régen az étel, az ital, a ruházat és a fejünk felett lévő tető jelentette az emberi szükségletet, ma viszont már ide tartozik például a kultúra is.

– A szükségletekhez még hozzá kell tenni azt is, hogy az embernek kell valakihez tartoznia. A kultúra kérdésénél maradva, az igaz, hogy mondjuk Bartók Béla zenéjét hozzáférhetővé kell tennünk a legszélesebb közönség számára, ám nem mindegy, hogy ez hogyan valósul meg a gyakorlatban. Arra biztosítunk-e lehetőséget, hogy valaki a koncertteremben meghallgassa, vagy arra, hogy a Pilis tetején, a mobiltelefonján is elérje? Mert ez utóbbihoz már számíthatunk egyébként, nyersanyag- és energiaigényes berendezésre van szükség. Előbbihez sokkal kevesebb energia kell, ráadásul nekem is áldozatot kell hoznom az ügy érdekében. Az újkeletű szükségletek kiszolgálásában azokat a megoldásokat kell keresnünk, amelyek kisebb az ökológiai lábnyoma.

Nézzük például a közlekedést! Ma a turizmus, a repülés elképesztően megterheli a környezetet, de vajon szükség van-e erre? Arról nem is beszélve, hogy valójában a Föld lakosságának csupán töredéke utazik repülőgéppel, ám ők annál többet. A tömegközlekedés, az egyén közlekedési eszközök számának csökkentése, a közösségi megoldások – melyeknél csak használjuk az eszközt, de nincs a tulajdonunkban – ugyanakkor jó irányba mutatnak.

– Sokan arra hívják fel a figyelmet, hogy a környezet-szennyezést nem az átlagember, hanem az ipar és a nagyvállalatok a felelősek. Egyetért?

– Teljes mértékben. Amíg a jelenlegi gazdasági és pénzügyi rendszer működik, addig ezen nem is lehet változtatni. A nagy cégek egyre több profitra szeretnének szert tenni, egyre nagyobb monopóliumok jönnek létre, a gazdagok egyre gazdagabbak lesznek. Egy új gazdasági modellre lenne szükség, ahol nem a GDP-t és annak növekedését tartják elsődlegesnek, hanem az emberi élet minőségét helyezik a középpontba. Azt nehéz megmondani, hogy ezt hogyan lehetne végrehajtani, de az biztos, hogy erre lenne szükség.

– Nem valami olyasmit követünk korunk emberétől, amire eddig még nem volt példa?

– A múltban az ember igyekezett harmóniában élni a környezetével. Lehet, hogy ez nem volt tudatos, ám úgy tűnik, mégis jobban vigyázott a természetre. Évezredeken keresztül figyelte a jövőre, a mai embert ez nem érdekli, kizárólag a jelen szempontjai számítanak. Valóban olyan, mint ha egyáltalán nem is lenne jövő, csupán a jelen létezne, ezért akar mindenki mindent itt és most megvalósítani. Hiába tudunk sokkal többet a jövőről, mint elődeink, mégsem törődünk azzal, hogy milyenek lesznek a minket követő nemzedékek életfeltételei.

– Elhangzott olyan vélemény is, hogy „a vállalatok irányítóit nem cégvezetőként, hanem emberként és szülőként kell megközelíteni”. Mások a közösség és a család erejére hívják fel a figyelmet. Ön szerint ez lehet a megoldás?

– Szerintem nem, mert mindenki foglya a fennálló pénzügyi rendszernek. Ha valaki más irányba szeretne lépni, akkor a befektetők egy szempillantás alatt félreállítják. De a társadalmi-politikai rendszerünknek is nagy hiányossága, hogy csak négy-öt évre tekint előre, márpedig most több évtizedre előre mutató gondolkodásra, tervezésre lenne szükség. Ha ma egy vezető azt mondaná, hogy bár egy évtizedig csökken az életszínvonal, de így meg tudjuk őrizni a környezetet a jövő nemzedékeknek, a következő választáson elzavarnák. Szerintem sokkal jobban kellene támaszkodni a tudományra, meghozni az érdekek nélküli tudományra.

– Könyvének címe: *Ábrándok bővületben. Úgy gondolja, az ábrándjaink tudatosítása az első lépés ahhoz, hogy később le tudjunk számolni az illúzióinkkal?*

– Igen, először is szembe kéne néznünk a valósággal. Ez kulcsmomentum, enélkül el se indulunk. Igaz, a jelenlegi gazdasági-politikai rendszer ezt a folyamatot nem segíti elő. Mégis, előbb meg kell ijednünk ahhoz, hogy majd valódi megoldásokon törhessünk a fejünkkel. Megváltozik a világ, elveszítjük a megsokkolt kényelmünket, de ettől nem kell félni. Tudomásul kell vennünk, hogy csak a valósággal való szembenézés adhat alapot bármilyen reménynek.

Baranyai Béla  
Fotó: Merényi Zita



# A tanítás a lényem részévé vált

Zatykó László OFM aranymisé

(Folytatás az 1. oldalról)

A rendházban gyerekként ugyanúgy otthon éreztem magam, mint ferences szerzetesként az itt töltött összesen huszonnégy év alatt. Nehezen tudom konkrét pillanathoz kötni, hogyan alakult ki bennem, hogy ferences legyek, hiszen magától értetődőnek tűnt, hogy itt a helyem. Az atyák természetesen segítettek a barátságukkal, a befogadó szeretetükkel.

## Milyen emlékei maradtak erről az időszakról?

– Itt találkoztam Soós Ányos atyával, aki aztán a magiszterem lett. Teológiából doktorált, de szerencsére az egyetemen magyar szakot is végzett, úgyhogy később sokszor az ő kiváló jegyzeteiből készültem a vizsgámra. Mindemellett ezermester is volt. Gimnazista lehettem, amikor éppen az egyik vécét szerelte. Szólt nekem, hogy a pincében zárjam el a főcsapot. Legjobb tudásom szerint meg is tettem, de ahogy visszatértem, láttam, Ányos atya áll a létra tetején, miközben zubog a víz. Nevete kérdezte tőlem, nem akarok-e ferences lenni... Én, a „két balkéz” többször is segítettem neki. Egyszer leküldött a műhelybe laposfogóért, hát én kivásároltam a leglaposabbat. Újra megkérdezte, nem akarok-e ferences lenni... Le is vontam magamnak a tanulságot: nem tökéletesnek kell lenni a ferences léthez, hanem minél esendőbbnek, hogy annál jobbak legyünk majd barátnak. Például Máthé Teodóz atya, miután megosztottam vele a bizonytalanságomat, hogy alkalmas vagyok-e ferencesnek, egy válaszelevelében ezt írta: nézz rám, ha én megfelelek, akkor te ezerszer jobban megfelelsz majd. Ez a szemléiség megfogott. Nem mi vagyunk tökéletesek, hanem a Jóisten.

## Még a kommunista rendszerben lépett be a rendbe, amikor pedig létszámkorlátozásokat vezettek be a ferencesekre vonatkozóan is...

– Amitől addig a legjobban szenvedtem, épp annak köszönhetően, hogy a tartományfőnök felvett a rendbe. A szovjet megszállás idejét éltem. A ferences rend létszámát hetvenkét főben maximalizálták, a növendékekét tizenegyben, és évente kettőnél többet nem is vehettek fel. A ferencesek csak úgy léteztek, ha vállaltak gimnáziumokat, és tanítottak a közoktatásban. A tartományfőnök így nem is mondhatott mást, mint hogy szívesen felvesz, ha az egyik szakom az orosz lesz, mert nincs orosz tanár. A másik szakot én választhatom. Annak idején, amikor a gimnáziumba jelentkeztem, óriási tragédiaként éltem meg, hogy helyhiány miatt a területi Rákóczi Ferenc Gimnázium orosz tagozatos osztályába tudtam csak bejutni. Minden nap volt oroszóránk. A tanárom egy sztálinista párttitkár volt, aki számára hamarosan



kiderült, hogy nem feltétlenül szimpatizálok a kommunizmussal. Nehéz idők következtek: nekem ezerszer többet kellett teljesítenem orosz nyelvből ahhoz, hogy ne bukasson meg. A fejembe vettem, hogy elnyerem a tanárom bizalmát, és elmentem vele egy Szovjetunió-beli kirándulásra, majd pedig orosz gyerekeket láttunk vendégül. A szombatokat az orosz tanulás ürügyén a szovjet nagykövetségem töltöttem. Volt ebben némi sünység is, mert olyan finom ételeket és italokat akkor sehol máshol nem lehetett kapni, mint ott. Na most ezek után azt mondja a tartományfőnököm, hogy sajnos csak akkor tud felvenni, ha tudom vállalni a felvételit orosz szakrál... Végcsináltam tehát az orosz nyelvi stúdiumokat, amiért nagyon hálás vagyok, mert az orosz irodalmat és kultúrát nagyszerűnek és mélyen kereszténynek tartom.

## Egyértelmű volt, hogy nemcsak testvér, hanem pap is leszek?

– Számomra egyértelmű volt a papság mellett döntés, mert a ferences atyákkal volt közelebbi kapcsolat. Ugyanakkor igen varázslatosnak találtam a testvérek életét is. A szentestét testvértől, aki sekrestyés volt, nagyon sokat tanultam, ő mindig a szegényeket szolgálta, még beteg is. A szerzetesek különben akkor kizárólag civilben járhattak, mert az állam szemében csak az számíthatott ferencesnek, aki egyszerre pap meg tanár is.

## Hogyan emlékszik vissza a papszentelésére?

– Itt, Pásároton szentelt fel Ijjas József kalocsai érsek 1973. augusztus 5-én. Illene, hogy a papszentelés aktusára, a kézrátételre emlékezzek, de bevallo, nem ez maradt meg bennem igazán, hanem az, hogy a Mindenszentek litániája alatt a szentelendő teljesen leborul a földre, így kérve a Szentlelket és a szentek segítségét. Számomra ez a leborulás a megadást a Jóisten előtt, az imádatot, a fohászkodás teljes testi formáját jelentette, de ezen kívül mást is. Mivel világi gimnáziumba és egyetemre jártam, ott sokkal többet hallottam, a papság bűne-

iről mint az erényeiről és nagyságáról. A papszentelés kettős érzés volt bennem. Egyrészt az Úristen kegyelme, hogy méltatlanságomban is méltat arra, hogy meghív a szolgálatára; másrészt nem tudtam elhessegetni magamtól annak gondolatát sem, hogy innentől kezdve ahhoz a csapathoz fogok tartozni, akik a külvilág szemében a legnevezetebbek. A leborulás tudatosította bennem, hogy ebben a kettősségben kell majd élnem, de ez fiatalként vonzósnak tűnt. Fantasztikus kalandnak tartottam, hogy a Jóisten felemel, miközben az e világ a földbe döngöl. Évekkel később került a kezembe Szent II. János Pál pápa visszaemlékezése, akinek szintén ilyen áldatlan időkben került sor a papszentelésére. Ebben azt írja, hogy a leborulás egyben a megapostoltság jele is, hiszen az Úristen csak azt tudja fel emelni, aki leborul előtte. Nagyon megörültem, hogy mind a ketten így látjuk.

## Volt személyes élménye II. János Pál pápáról?

– Rómában találkoztam vele, Majnek Antal atya püspökének szentelésén, aki a növendékkem volt a Pásároton. A pápa fogadást adott Antal atya ismerőseinek. Derék lengyel emberként azt hitte, hogy mivel Antal atya szüleinek szlovák neve van, szláv püspököt szentelt az ukrainai magyarság számára. A fogadás elején Antal atya szüleiével szlovákul beszélte, minket, ferenceseket is szlovákul szólított meg, de mi magyarul válaszoltunk neki. Ezen elcsodálkoztam. „Mogyorók?” – hangzott az ő kiejtéséről. Elneveztük magunkat ezen a mogyorókon. Erre vizsgáztatni kezdett minket, és közben hársányan nevetett. Leopold atya állt éppen előttem. Tekintélyes testvér. Mivel mindenki hülyéskedett, azt mondták a pápának, ő a magiszter. Közben rám nézett a pápa, Leopoldnak megjegyezte, bizonybizon nem lehet könnyű egy ilyennek a magiszternek lenni. Aztán tisztáztuk, hogy épp fordítva áll a dolog. Erre az egész társaság hahotázni kezdett, elsőként is maga a pápa.

## Felszentelését követően Szentendrén és Esztergomban kezdett magyart és orosz tanítani, majd Kárpátaljára küldték misszióba.

– Igen. Tizenhárom évig Szentendrén, egy évig Esztergomban tanítottam. Aztán 1989-90-ben helyeztek át Kárpátaljára, amiben nyilván szerepe volt az oroszstudásomnak is. Magyarországon már megtörtént a rendszerváltás, de ott még a szovjet peresztrójkát éltek. A járási egyházügyi megbízottat egyszer azzal kerestem meg, hogy a nagyszülősi kórházban szeretnék kápolnát létesíteni. A hivatalnok-asszony elhívva nézett rám, majd azt mondta: elment az esze, hiszen az egész nagy Szovjetunióban egyetlenegy kórházban sincs kápolna! Mielőtt válaszoltam volna, megkértem, hangosítsa fel egy kicsit az aláfestő zenét, majd azt feleltem: Magyarországról jöttem, ahol már megtörtént a rendszerváltás, és egészen biztos vagyok benne, hogy itt is nemsokára meg fog történni. Ha most egy merész lépésnél aláírja a kérelmemet, az nagyon nagy előnyt fog neki jelenteni majd az elkövetkezendő években... Úgyhogy végül aláírta. Büszkeséggel és nevetve mondom, mert komizság is van mögötte, hogy a Szovjetunióban elsőként mi szenteltünk fel egy ökömenikus, pravoszláv-református-katolikus kápolnát. Teltek-múltak az évek, egyszer látogatóba mentem vissza Kárpátaljára. Gyógyszert vittünk, Bibliát meg minden olyasmit, ami tilos volt. A határállomásra megérkezve egy vámos hölgyet láttunk megindulni felénk, ami baj volt, mert túlük jobban tartottunk, mint férfi kollégáinktól. Kiszállók az autóból habitusban, mondom, nincs semmi elváromni való. A hölgy rám néz, és megszólal: „László atya, László atya! Hát igazán lett! Látja, milyen jó állást kaptam?” Köpni-nyelni nem tudtam a röhögéstől. A vámos asszony megölelt, megcsókolta, aztán hálálkodva továbbbengedett. A hülyéknek mindig szerencséje van – legalábbis én ezt így élelem meg. Ezeregy ilyen szélhámosság jellemezte az életem. Ezekre pláne Kárpátalján volt igazán szükségem.

## Milyen szélhámosságokra gondolt?

– Például a kórházigazgatót is meg kellett nyerni a kápolna létesítése céljából. Nem tudtam, ki ő, de azt azért sejtettem, hogy nem a templomunkba jár az elvtárs úr. Bemegyek hozzá a hivatalba, az ajtaja előtt hallo, hogy oroszul üvölt valakivel. A legrosszabb pillanatként tűnt ez a kérésim tolmácsolására, szerettem volna kámforra válni, de már késő volt, kijött a folyósóra. Mondtam neki, azért jöttem, hogy tiszteltemet tegyem az igazgató úrnál, mert a híveinktől tudom, milyen nagyszerű ellátásban részesülnek az ő kórházában, milyen szeretettel vannak ott a betegek iránt, és mindezt egy kis csekélységgel szeretném most meghálálni neki. Volt nálam

egy ukrán nyelvű bibliofil Kempis Tamás-féle *Krisztus követése*. Átadtam, és elköszöntem tőle. Másnap csöngetnek a rendházunk előtt, látom, a kórházigazgató áll az ajtóban. Azért jött, mondja, mert szeretné megköszönni az ajándékom, látja, milyen csuda nagy bölcsességek vannak benne. Egyébként, amikor magyarrá fordította, a mi Pázmány Péterünk is ezt írta a bevezetőben: „Csuda nagy bölcsességgel megírt kis könyvecske...” Az igazgató azt mondta, elhatározta, hogy a napi értekezleteket ezentúl minden reggel egy rövid rész felolvasásával kezdi. Erre előhozakodtam a kéresemmel, amire azt válaszolta, lehet róla szó, hiszen ebben a kórházban a szovjet idők előtt, még a magyar érában működött a kápolna, ami most raktárként szolgál. De végül is nem olyan nehéz kiüríteni, és együtt egy kicsit rendbe hozni... A kórházigazgató így adta végül áldását az ökömenikus kórház-kápolnára, amit abból a szempontból is üdvözölni lehetett, mert akkortájt elég feszült volt a viszony főleg a görögkatolikusok és a Pravoszláv Egyház között. A kápolnamegadálásra a görögkatolikus és a pravoszláv pap, aki amúgy párttag is volt, egymás mellett álltak. Ez a pravoszláv pap azonban később nehezmenyezte, hogy a hívei átszálengőzzenek a mi templomunkba, ugyanis a prédikációt mindig összefoglaltam oroszul is, hiszen a pravoszlávnak nincs prédikáció. Sőt, még azt is megpróbálta elérni, hogy püspökké szenteljenek, mert akkor biztosan elhelyeznek innen. De aztán mély csalódására elmagyarázták neki, hogy mi katolikusok vagyunk, és nem Moszkvához, hanem Rómához tartozunk...

## Sokáig volt a növendékek magisztere is.

– Amikor Romániában is megtörtént a rendszerváltás, újra alakulhattak ferences közösségek. Jelentkezőkből nem volt hiány, de felmerült a kérdés, ki nevelje őket. A magyarországi kapisztrán rendtartomány vállalta, hogy a ferencesnek jelentkező erdélyi fiatalokat a mieinkkel együtt nevelni Szegeden. Miután a dunántúli mariánus provincia szintén engedélyt kapott a létesítéshez, ők is elküldték növendékeiket. Így végül egy nagy létszámú növendékház bővültünk. Nagyszülősről hívtak vissza, hogy Szegeden legyek magiszter, házfőnök, vélhetően tizenhárom éves magiszteri múltamra való tekintettel is. Úgyhogy idestova immár három évtizede, hogy Szegeden lakom.

## A tanárság elválaszthatatlan Öntől. Hogy kezdődött a vonalom?

– Tizenkét éves korom óta tanítok. Nem is tudnám már magam elképzelni enélkül, bár most, hogy nem taníthatok, kénytelen vagyok. A rendi nevelés sem egy külön fejezet, az is a tanítás-nevelés ré-

sze. Tizenévesen büszkeséggel töltött el, hogy azzal járulok hozzá a szegényes családi kasszához, hogy bukácsoló osztálytársaimat korrepetálok. A tanítás a lényem részévé vált, különösen az irodalomtanítás. Azt vettem észre, tanítva tudok tanulni, az marad meg bennem, amit másnak elmondok.

## Hogyan tanította az irodalmat?

– A gimnáziumi oktatás során egy különös tapasztalattal gazdagodtam. Becsülettel elvégeztem az egyetemet, és még becsületesebben készültem óráimra. Igen ám, de azt vettem észre, hogy a szakirodalom a maga elméletiségével mintha egyre távolabb kerülne a művektől. A mű maga az élet. És aki nem így közelít hozzájuk, hanem csupán valamilyen szakmai szempontból, az könnyen csalódik. Amikor a gyerekekkel például egy verset vettünk, miután felolvastam, három-négy kérdést tettem fel nekik vele kapcsolatban. Megdöbbentő viszonyulást tapasztaltam a részükről: sokkal életközelibben tudtak hozzászólni a művekhez, mint a szakirodalom. Amikor a műveket részleteiben elemeztük, rá tudtam bírni őket a jegyzetelésre. Az óra közben hol a táblánál álltam, hol a padsorok között, miközben öten-hatan jelentkeztek egyszerre. Varázslóra van szükség az osztályteremben! Ha párhuzamos osztályteremben tanítottam ugyanazt, sohasem ugyanúgy csináltam, hiszen egészen másként közelítettek egy-egy témához.

## Mit jelent önnek a tanítás?

– A tanítás egyszerre félelmetes és izgalmas. Egy többször ismételt ismeretlen, rengeteg ismeretlen: hogy fog viszonyulni a diák, milyen állapotban leszek én éppen akkor, és ezeregy ilyen kérdés. Bukásközeli állapot beemenni minden órára, ugyanakkor izgatottsággal teli érzés is, hiszen annyi varázslatban és titokban lehet majd ott részünk. Amikor szakfelügyelő jött az órára, többen megkérdezték, nem tartok-e tőle. Azt válaszoltam: nagyon is tartok a harminc diaktól, de nem az egyetlen szakfelügyelőtől. A gyerekek a legkritikusabbak, de nem rosszindulatból azok. Lelepleznek. Ha kinéznek az ablakon, rájöhetnek ebből, hogy valami nem jól csinálom. Nem a gyerekekre kell rászólnom ilyenkor, hanem nekem kell pillanatok alatt váltanom, és úgy adni elő a mondanó, hogy már ne akarjanak kinézni az ablakon. Mielőtt elkezdtem volna tanítani, elhatároztam, hogy soha nem fogom azt mondani, hogy „csönd legyen”. Mert zajongás csak amiatt lehet, ha valamit nagyon rosszul csinálunk. Bonyolult a tanítás világa, olyan, mint maga az élet. Kegyetlenül és varázslatosan szép!

Vámosy Erzsébet  
Fotó: Lambert Attila

## HÍREK KÉPEKBEN



• **Magyarországon mintegy 250 ezer ember él demenciával,** ami a hozzátartozókkal együtt közel egymillió embert érint. Szeptember 21-én, az Alzheimer-kór világnapján Székesfehérváron idén is előadásokat szerveztek a demencia hazai helyzetéről és a megelőzési lehetőségekről. Az eseménysor megnyitóját a Katolikus Szeretetszolgálat Országos Papi Otthonában tartották, melyen Spányi Antal székesfehérvári püspök is jelen volt.

• **Szeptember 18. és 21. között Görögországban** tartották az európai keleti püspökök találkozóját. Az Athéntól egy órányira fekvő kisváros, Nea Makri adott otthont a négynapos eseménynek, melynek házigazdája Görögország apostoli exarchája, Manel Nin püspök volt. A magyar Görögkatolikus Egyházat Kocsis Fülöp metropolita, Orosz Atanáz és Szocska Ábel püspök, valamint Nyirán János fődiakónus képviselte.



• **Szeptember 17-én, vasárnap szentmise keretében** megáldották és átadták a felújított visegrádi Mária-kápolnát. A 250 éve épült barokk kápolna helyreállítását az Emberi Méltóság Tanácsa kezdeményezte, és a szervezet főtákarja, Szunai Miklós a magánvagyonából hozatta rendbe. A felújított kápolnát szentmise keretében áldották meg.



## 72 óra kompromisszum nélkül

Ismét önkéntes munkára hívják és várják a fiatalokat

A Magyar Katolikus Egyház, a Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház szervezésében a Kulturális és Innovációs Minisztérium és a Miniszterelnökség támogatásával október 12-én indul a háromnapos önkéntes akció. A program célja, hogy népszerűsítse az önkénteskedést a fiatalok körében.

2022-ben közel kilencezren vettek részt október 6. és 9. között a jubileumi, 15. alkalommal megrendezett „72 óra kompromisszum nélkül” elnevezésű önkéntes akcióban határon innen és túl. 100 településen több mint 200 ökológiai, fejlesztő vagy szociális feladatot valósítottak meg azon a hétvégén az erdőtelepítéstől elkezdve a parkrendezésen és szemétszedésen át egészen az idősotthon lakóival szervezett közös programokig.

Ebben az évben is azt kéri a fiataloktól, hogy ajánlják fel egyik legdrágább kincsüket, az idejüket. A péntek-szombat-vasárnap, azaz hetvenkét órán át megvalósuló önkéntes programra az ország minden területén lehet jelentkezni.

A régiós koordinátorok várják azokat a programokat, ahol szükség lenne segítő kézre, s azokat a jelentkezőket is, akik segíteni szeretnének. A háromnapos programban idén is megtapasztalhatják a résztvevők, hogy „Több vagy, ha adsz”. A fiatalok idén is megmutathatják, mennyi jót lehet tenni a 72 óra alatt, amikor a szervező egyházak arra hívják őket, hogy ismét fogjanak össze, hiszen az eltelt évek alatt számtalan alkalommal bizonyították, hogy mennyi mindenre képesek közösen.



Forrás: MKPK Sajtószolgálat  
Fotó: Lambert Attila

(Folytatás az 1. oldalról)

## Szelídség és indulat küzd bennünk is

### Szent Gellért-ünnep Bakonybélben

„Nem nagyon ismerek olyan embert, aki ne panaszkodna arról, hogy túlságosan sok az élet, a tennivaló, az információ... Amikor egy kis időre csönd lesz, mindjárt keresünk valamit, ami tompítja az ürességet, csöndet az életünkben. Pedig szükségünk van e termékeny csöndekre



szoltáros is mondja: a szarvas a forrás után vágyakozik, akárcsak a mi lelkünk a teremtő Isten után. A farkas viszont az indulat, az agresszió képe. Ez a történet tehát arról szól, hogy Gellért, midőn csendbe és magányba vonul, harcol: meg kell küzdjön vágyaival és indulataival. Számára ez a hét év azzal telik, hogy a csendben és magányban összebékítse a szarvast és a farkast: meg kell szelídítenie saját belső világát.”

A bencés előjáró leszögezte: „Ahhoz, hogy emberibb emberek legyünk, hogy vágyainkat és indulatainkat szelídíteni tudjuk, ahhoz szükségünk van a csendre, a magányra.” Mit is jelent ez: megszelídíteni a vágyainkat? „A képzeletbe-

li szarvas megszelídítéséhez érdemes megtalálni azt a vágyunkat, amely a szívünkben a legmélyebben lakik. A vágyaknak ugyanis van egy olyan természete, hogy egyrészt arra hívnak bennünket, hogy jobbak, többek legyünk, hogy szeressünk, hogy tudjunk meg minél többet a világról; ugyanakkor van egy félelmetes oldaluk is, ez pedig a hiány minősége. Hiszen a szívünkben nagyon sok hiány is van. Számtalan vágyunk hiányként jelenik meg: vágyként a figyelemre, a jó szóra, visszajelzésekre, a szeretetre. Akkor van baj, amikor ez a bennünk lakó szarvas galibát csinál – magyarázta a perjel. – A legendában azt olvassuk, hogy a szarvasborjú felborította Gellért tintásüvegét. Ez is egy nagyon jó szimbólum: időnként a vágyaink felborítják a belső rendünket. Meg kell hát szelídíteni magunkban a vágyakat. Először is szembe kell velük nézni és fel kell ismerni őket, ezt nem lehet meg-

ahhoz, hogy az életet boldogan tudjuk élni” – mutatott rá Baán Izsák.

A legenda szerint „egy napon, amikor Gellért a kunyhójában ülve írogatott, és gondolata valahová messzire szállt, egy szarvastehén toppant be hozzá a borjával. Am ezután elfutott, hátrahagyva a szarvasborjút. Valamivel később Gellért az erdőre ment. Onnan visszatérve egy farkast is talált a küszöbön. Ez szintén beköltözött melléjük, így ettől kezdve Gellért, a szarvas és a farkas együtt éldegéltek. Szent Gellért bakonybéli ikonja is ezt ábrázolja: a szerzetest, akinek az egyik oldalán a szarvas, másik oldalán a megszelídített farkas áll. Ez egy nagyon szép kép. Ma úgy fogalmaznánk: cukiság – folytatta Baán Izsák –, egymás mellett a kis szarvasborjú és a farkas. Am a középkori legendában ennek egészen más olvasata van – mutatott rá. – A szarvas a vágyak jelképe, a mély emberi vágyaké. Ahogyan a

úszni önkorlátozás nélkül” – szögezte le Baán Izsák.

„Az egész emberiségre és a Föld bolygóra nehezedő krízis szempontjából sincs nagyon más megoldás, mint vágyaink visszafogása – tette hozzá a szentmise szónoka. – Segít a böjt, az imádság, a virrasztás, a szegénység, az önkéntes lemondás... s elsősorban, hogy Isten elé vigyük ezeket a vágyakat. A szarvas mellett pedig ott áll a farkas – figyelmeztet-



tett. – Talán ez a legnehezebb: a bennünk lakó indulatok megzabolázása. Szoktuk is mondani, amikor felbosszantanak, hogy »előjött belőlünk az állat«. Ugyanakkor indulataink önmagunkban nem rosszak: Isten helyezte belénk őket, hogy tudjunk törekedni a jóra, és hogy tudjunk küzdeni a rossz ellen. Baj akkor van, ha indulataink céltáblája a másik ember lesz, aki testvérünk, s akit szeretnünk kellene.

Mi, keresztények gyakran mondjuk: »nem haragszom senkire, bennem nincsenek indulatok«. De bizony vannak! Szent Benedek azonban arra figyelmeztet: a haragot ne

engedjük kitörni. Gellért bakonybéli ikonja és a szent üzenete ez: az imádságban, csendben, magányban megélt belső munka eredményre vezet, s gyümölcse nem más, mint a szabadság. Bakonybél és a bakonybéli Szent Gellért üzenete tehát ez: a belső harcot a szarvassal és a farkassal mindannyiunknak meg kell vívni. E harc gyümölcse pedig az, hogy készek vagyunk szabadon tanúságot tenni Jézusról” – zárta szentbszédét Baán Izsák, a bakonybéli Szent Maurícusz Monostor perjele.

Az ünnepi szentmise püspöki áldással zárult. Közvetlenül a szentmise után vesperást imádkoztak a szer-

zetések. Végül a napot a szegedi Solis Consort Barokk estje zárta.

Az együttes a Szent Gellért Nemzetközi Zenei Fesztivál keretében érkezett Bakonybélbe. A nemzetközi előadókat és közönséget vonzó fesztivált 2008-ban Kiss-Rigó László szeged-csanádi főpásztor és Robert Bachmann svájci zeneszerző-karmester közösen hívta életre. A bakonybéli barokk est egyúttal a szegedi fesztivál tisztelgése is volt Szent Gellért bakonybéli remetességének 1000. évfordulója ünnepén.

Horogszegi-Lenhardt Erika  
Fotó: Oláh Gergely Máté